NOPȚI ALBE LA LENINGRAD

2

Dodo Niță
NOPȚI ALBE LA LENINGRAD

© 2022, Dodo Niță
© 2022, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României NITĂ, DODO
Nopți albe la Leningrad / Dodo Niță; cu il. **de** Puiu
Mânu. - București: Pavcon, 2022
ISBN 978-606-9625-38-5

1. Puiu Mânu (il.)

821.135.1

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro www.
colectiasf. ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorului de copyright.

Coperta: **Alexandra Gold**
Ilustrație copertă: **Puiu Mânu**
Ilustrații interior: **Puiu Mânu**
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9625-38-5

DODO NITĂ

Nopți albe la Leningrad

cu ilustratii de Puiu Mânu

Editura **PAVCON**
București, România, 2022

Completează-ți *Colecția Science-Fiction* cu:

 # 1 Extra-Terestrul
 # 2 Secretul emisferei
 # 3 Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța
 # 4 Scornituri spăimântătoare
 # 5 Rangkook
 # 6 Vendetta lui Ucigă-1 Toaca
 # 7 în anul 4000 sau O călătorie la Venus
 # 8 Erezia egumenului Glicherie
 # 9 Scurtă istorie a viitorului aristotelic - IVA 1
 # 10 Forțe ale Naturii, Moartea Vie
 # 110 tragedie cerească
 # 12Cetiți-le noaptea
 # 13 Marginea curcubeului
 # 14 Incredibila aventură a cuviosului Achim
 # 15 Praf
 # 16 Manuscrisul episcopului Petronius
 # 17Steaua fulgurantă - IVA 2
 # 18Un român in Lună
 # 19 Oameni pe care i-am cunoscut
 # 20 Sawtooth
 # 21 Rău de spațiu Omul fără nume
#22Prograda
 # 23 A doua Lună a Pământului
 # 24 Dialogul păsărilor
 # 25 Cumulonimbus deasupra Atlantidei
 # 26 Știință, Filosof ie și Religie în Avatar
#27Therra
 # 281944 Ein Freak
 # 29 Oameni pe care i-am cunoscut 2
 # 30CdT 1 - Bacteria nemuririi
 # 31 CdT 2 - Cârligul spațial
 # 32CdT 3 - Poarta mânturii
 # 33 RSA - Furia fiarelor
 # 34 RSA - Marile migrații
 # 35 Olympus Mons
 # 36 RSA - Noaptea lemurienilor
 # 37 Praf 2 - Atingerea sălbăticiei
 # 38 RSA - Auro Luck
 # 39 Războiul Celestinei
 # 40^9 Aripile Albastre
 # 50 Sânge, Metal și Speranță
 # 51 Decadența sufletelor noastre
 # 52 Povestiri spăimântătoare
 # 53 Forțe ale Naturii, Mrejele Focului
 # 54 Războiul Eleninei
 # 55 Casa din altă viață
 # 54 Războiul Eleninei
 # 55 Casa din altă viață
#56Dinosauria
 # 57 Mercenarii 1 - Războiul pietrelor
 # 58 învățătorul
 # 59 Noaptea orașului ilustrat
 # 60 Praf 3
 # 61 Saurianul de metan - IVA 3
 # 62 Artefactul
 # 63 Casa fără cărți
#64Apophis
 # 65 Parlamentul
 # 66 RSA - Hora hoiturilor
 # 67 Dragonul fără aripi
 # 68 RSA - Judecata de Apoi
 # 69 Avatarii faraonului Tlâ
 # 70 RSA - România sub Asediu
 # 71 Efectul Metamorphis
 # 72 Dicționar de Enigme și Mistere
 # 73 Elogiu muncii de partid
 # 74 Insula pescărușilor
 # 75 Aurul beznei
 # 76 București, 2058
 # 77încăpățânarea Timpului
 # 78 Deocamdată... enigme
 # 79 Tunelul de la capătul lumii
 # 80 Ultima frontieră
 # 81- 83 Istoria Literaturii SF
 # 84 Orașele caracatițelor
 # 85 Europa benzilor desenate 2
 # 86 Confesiunile Omului-câine
 # 87 Mercenarii 2 - Luptător cu Moartea
 # 88 Oameni goi pe străzi
 # 89 Omul cu masca de cobalt - IVA 4
 # 90RSA-Tg. Jiu '59

Cuibar galactic

Soarele nu apusese încă de tot, când Radu Honga intră pe ușa de sticlă, merse drept până la mijlocul mesei lungi, acoperită cu o mușama roșie, și puse în mijlocul ei *dodo-ui fibrilant.*

— Ce-i chestia asta? întrebară membrii cenaclului, așezați pe partea dreaptă a mesei.

— Habar n-am, ridică Honga din umeri și-și aprinse o țigară. L-am găsit în beci: săpam ca să măresc spațiul de sub damigene. Parcă ar fi o țestoasă călare pe un cal cu palme.

— Sau un satir cu patru ochi! se miră Stătescu, exami- nându-1 de aproape.

Apoi dodo-ul făcu ocolul mesei. Fiecare îl pipăi, îl frecă pentru a-1 lustrui, îl examină în lumina zilei muribunde, ba chiar Johnny Mirică încercă să muște din el, ca să verifice din ce material este făcut. Ion Ilie Iosif îl decretă mascota cenaclului și îl așeză la vedere, pe etajera bibliotecii, plină cu operele partidului unic.

Dodo-u| avea duritatea unei marmure verzui, dar la pipăit părea ca o suprafață de cauciuc. în mod vizibil, exista un cap, ceva asemănător cu două perechi de ochi opozabili și un fel de nas lung sau trompă, aplecată spre stânga.

La următoarele ședințe, mascota ținu prim-planul observațiilor glumețe ale cenacliștilor, apoi, treptat, alunecă

în uitare. Primul care nu se mai interesă de bucata de material rece a fost chiar descoperitorul său, care nu mai trecu pe la Casa Sindicatelor vreme de mai multe luni.

Reveni pentru scurt timp în atenția invitaților de la cenaclul „Solaris", care ținură o ședință comună cu cei de la „Henri Coandă", apoi fu remarcat de cunoscutul ozenolog Ion Hobana, care îl solicită pentru colecția sa personală, dar cum Radu Honga nu-și revenise după mahmureala unei ședințe bahice de noapte, ideea căzu de la sine și *dodo-u*| rămase cuminte pe raftul bibliotecii.

In următorii douăzeci de ani, statueta din marmură cau- ciucată trecu prin biroul economistului Casei, apoi se odihni pe masa de bucătărie a femeii de serviciu, care nu ascultă ordinul direct al președintelui Sindicatelor din oraș și îl culese pe ascuns din tomberonul de gunoi, ducându-1 acasă.

Când îl descoperi juristul Daniel Ninoiu, era acoperit de un strat gros de mizerie și avea așa-zisele picioare prinse cu o pastă de lipit pe o bucată de zinc. Acesta îl duse la un atelier de curățat și îi rugă pe cei de acolo să îi dea o poleială subțire de bronz auriu. Era o jucărie interesantă care, dacă o puneai să stea în picioare, părea că își ridica trompa spre piept, aplecând un ochi spre podea.

Daniel ținu mascota vreme de aproape trei decenii, ca pe un semn venit din îndepărtata sa adolescență, apoi îl vându unui magazin de antichități și se mută în Capitală.

Aproape de sfârșitul primului secol din mileniul al III- lea, obiectul-animat fu achiziționat de un laborator de analize macrostructurale și, după ce ținu capul de afiș al cercetării vreme de mai multe luni, sfârși prin a ajunge într-un seif blindat, în Trezoreria de Arme a Uniunii Europene.

In secolul al IV-lea, o cercetătoare asiatică a istoriei modeme îl redescoperi și, presupunând că este un obiect de cult din perioada predemocrației americane, îl transferă la Wiener, capitala pentru un secol a continentului. Aici, peste 10 milioane de turiști admirară imaginea tridimensională din Piața Egalității între Sexe, convinși că este o imagine primitivă a lui Dumnezeu.

în anul 6320 al erei post-creștine, *dodo-u*| însoți, tot în calitate de mascotă, prima expediție de colonizare a sistemului jovian, după care reveni pe Terra împreună cu o capsulă de salvare. Rămase vreme de aproape un secol fixat într-un câmp magnetic, ca exponat al culturii electromecanice din Erele Primare, după care fu îngropat la câțiva metri sub pământ de exploziile devastatoare declanșate de valul ucigaș de meteoriți din Epoca Minerilor Cosmici.

Aici așteptă aproape 11.000 de ani ca o nouă rasă umană să reînfiripe a doua civilizație tehnologică și să-l redescopere într-un depozit de cretă, acoperit cu un strat verzui de mucegai.

Când revăzu lumina stelei principale, trompa ajunsese aproape în poziție verticală, îndreptată către centrul Pământului. A fost suficient ca lumina galbenă a Soarelui să omoare stratul de mucegai și să-l risipească, uscat, în vânt, pentru ca valul de fotoni să declanșeze o reacție neașteptată: din vârful trompei se desprinse o picătură strălucitoare, ca de mercur, care alunecă pe pământ, îl perforă cu o viteză înspăimântătoare și se pierdu în imensitatea spațiului.

în numai câteva minute, Terra se trezi din îndelungata-i amorțire și începu să-și scuture continentele. Cele dintâi fisuri tectonice importante deveniră vizibile abia după că-

teva zile și prima fractură planetară se declanșă după o săptămână. Planeta continuă să se sfâșie timp de mai multe luni, bucățile mari sfărâmându-se în structuri din ce în ce mai mici, care luară, treptat, forma unei centuri de aste- roizi, ocolind planetele Venus și Marte.

In clipa în care forța centripetă stabiliză centura, *dodo-ul fibrilant,* aflat pe una din insulele înghețate ale fostei Mări Baltice, lansă semnalul de adunare - din întreaga Metaga- laxie, miliardele de frați monoclonali aflară că noul cuib fusese pregătit pentru clocire și începură să-și părăsească locurile pentru a răspunde apelului.

Aurel Cărășel

Orizonturile fabuloase de dincolo de *Dealu Turcesii*

Aș fi putut să încep așa:

L-am cunoscut pe Dodo Niță în anul 1983, la una din ședințele cenaclului SF „Henri Coandă", unde venise ca însoțitor al fraților Liviu și Mirela Paciugă. Din prima clipă am fost impresionat de o mustață neagră, tipic românească.

Sau așa:

Nu mai știu cu exactitate data la care l-am cunoscut pe Dodo Niță. Anul se întâmplase să fie 1983, dar altă poziție temporală memoria mea refuză să recunoască. Cred că era o zi însorită de toamnă, pentru că la Craiova, în anul acela, majoritatea zilelor toamnei au fost neobișnuit de frumoase. Și mai cred că l-am văzut prima oară vorbind cu Liviu Paciugă pe holul principal al Casei Sindicatelor, sub acel tablou enorm, cu evidentă tentă SF, reprezentând un trib de oameni primitivi ieșind (sau intrând?) dintr-o peșteră, la marginea unui lac deasupra căruia, în apusul fantastic al unui soare superb, cobora o farfurie zburătoare. Dodo era un tip nu prea înalt[V] dar bine legat, cu ochi puțin asiatici, și cu o mustață neagră, care-ți lipea privirile de ea.

Prefer însă să o fac astfel:

începând cu anul 1984, eram profesor de limba și literatura română la Liceul Agroindustrial din orașul Cerna-

vodă și singurul lucru bun pe care reușisem să-l fac acolo fusese un mic cenaclu de literatură SF, denumit „Atlantis Club", pe care, din lipsă de spațiu, eram nevoit să-l țin în incinta liceului, în vreo sală de clasă liberă după-amiaza.

Era în noiembrie 1987 când, la una dintre ședințele noastre obișnuite din ziua de miercuri ne-am trezit cu două personaje neașteptate: unul dintre ele era Dodo Niță, economist de puțin timp în orașul vecin Fetești, însoțit de un prieten din studenție, Ovidiu Dinică, și el proaspăt absolvent de științe economice, repartizat într-o comună învecinată.

Ne-au cerut, oarecum timid, permisiunea de a intra (ca și cum nu ne-am fi cunoscut deja de vreo patru ani și n-am fi fost craioveni!) și s-au așezat în ultima bancă de pe rândul din mijloc.

Așa a intrat Dodo, cu adevărat, în viața mea SF și așa a și rămas în arealul Science-Fiction-ului românesc de atunci și până astăzi: o prezență discretă, interesată de ceea ce se producea în spațiul creativ al genului chiar și dincolo de granița interesantă (dar fragilă) pe care acesta o împarte de decenii bune cu *banda desenată.*

Repartizat, după terminarea facultății, la Fetești, un oraș mort din punct de vedere cultural, dintr-o Craiovă obișnuită cu spectacole de teatru, cu ședințe lunare ale unui cenaclu puternic ca „Ramuri" (nu rareori prezidate de extraordinarul poet Marin Sorescu), cu expoziții de pictură, cu cinematografe și cu o puternică viață spirituală studențească, Dodo a găsit în el puterea de a transforma exilul acesta deprimant într-o epocă de creație în domeniul BD-ului.

Timp de câțiva ani, a făcut un fel de navetă, tulburătoare prin ambiția ei, pe traseul Fetești-Constanța-București și

retur pentru a se transforma într-un abonat fidel al

bibliotecilor județene sau municipale de acolo, în căutare de informații despre creatori și creații mai vechi și mai noi de *bandă desenată.*

Când ne-am revăzut, în 1990, în Craiova, amândoi reveniți acasă din această lungă călătorie inițiatică în domeniul profesiunilor noastre, mi-a mărturisit că adunase suficient material pentru a se apuca de realizarea primei *istorii a benzii desenate românești.*

Sincer, la vremea aceea nu eram prea sigur ce trebuie să înțeleg prin asta, deoarece mie *banda desenată,* deși mi se părea un lucru interesant - nu doar pentru copii și adolescenți - și o citeam cu plăcere, ba chiar colecționam albume (la modul cel mai amatorial cu putință), nu mi se părea că ar putea să atragă o cercetare științifică în domeniu. Intr-un fel, trăiam cu impresia că realizatorii de BD-uri era musai să se nască cu acest talent gata șlefuit și că manifestarea lui în reviste, ziare și albume ținea de domeniul firescului. Cum să cercetezi arta producerii unui spectacol de circ, să spunem?

Și, brusc, Dodo m-a trezit: totul era multă muncă, iar magia desenelor și a textului presupunea transpirație, vis și talent. Toate aceste elemente se cuantificau în elemente de istorie critică, asemănătoare cu acelea ale tuturor factorilor de cultură dintr-o societate. Istorie care a apărut în anul 1992. «Prima carte de acest tip din sud-estul Europei», după cum aveam să citesc, cu surprindere, într-un articol din ziarul „Cuvântul Libertății".

Iar acum să mă întorc în timp.

11

Etapa întâi - activitatea de cenaclu

îmi amintesc că între 1980 și 1984, viața cenaclului „Henri Coandă" a fost una destul de agitată. Generația de aur (membrii fondatori) - Alexandru Mironov, Ion Ilie Iosif, Titus Filipaș, Marius Ghergu, Carmen Cioroianu, Radu Honga, Marius Stătescu, Florin Diloiu se pregătea de retragere, în plină glorie: construiseră din nimic un cenaclu, editaseră trei numere din revista „Omicron", cu care câștigaseră premiul I și Medalia de Aur pentru Cea Mai Bună Revistă SF de Amatori din Europa, își publicaseră cele mai bune povestiri în două antologii - „întâmplări din veacul XXI" și „Alte întâmplări din veacul XXI".

Următoarea generație, formată în special din liceeni și studenți, intra în scenă și se pregătea să preia nobila misiune: Mihai Marian, Ionel Mirică, subsemnatul, Mirela și Liviu Paciugă, Rodica Velcea, Iulian Caragea, Gabriel Coșo- veanu, Mihai Adrian Ionescu ș.a.

Vremurile erau însă altele, cenzura comunistă devenise din ce în ce mai obtuză și însuși faptul că o revistă românească de SF luase un premiu occidental se transformase într-un mare semn de întrebare.

Așa că nici vorbă de continuarea tradiției revistei; de-abia în 1988 și 1989, cu foarte multă abilitate, stres și bună credință din partea unor oameni de la xerografia [(2)] Universității, am reușit să scoatem două numere intitulate „Omicron - Satelit", în fapt două fanzine, care s-au distribuit la cenaclurile din țară, prin poștă. Ceea ce a suplinit însă activitatea editorială deosebită din perioada anterioară a fost o susținută activitate cenaclieră, inclusiv la capitolul întâlnirilor dintre cenacluri (ședințe comune - cele mai frec-

vente au fost cu cenaclul „Solaris" din București; consfătuiri naționale; convenții regionale).

Practic, această activitate efervescentă, în care toată lumea scria, picta, făcea colaje sau emitea, pur și simplu, idei extraordinare și ardea de nerăbdare să le prezinte colegilor produsele creațiilor lor, această activitate, repet, a determinat prima noastră întâlnire.

Ce frumos ar fi să pot spune: „îmi amintesc de parcă s-ar fi întâmplat ieri: ușa de sticlă s-a deschis timid și prin canaturile ei au intrat Liviu Paciugă și un individ necunoscut, cu o mustață interesantă, care s-a recomandat sec - Dodo Niță și a luat loc pe scaunul cel mai apropiat de ușă."

Din păcate, memoria nu funcționează întotdeauna cum vrem noi, iar despre prima întâlnire nu reținem decât că s-a întâmplat într-una din zilele de miercuri și că Dodo a venit adus de Liviu Paciugă, un licean extrem de energic, care târâse după el prin cenaclu peste 20 de colegi și prieteni de-ai săi.

Nu aș putea să afirm că Dodo s-a dovedit un cenaclist extrem de neamț în privința participării la ședințe. A fost însă un participant interesant din perspectiva comentariilor critice pe care toată lumea și le dorea după o lectură. Chiar și un „bătrân" precum Radu Honga.

Retrospectiv privind lucrurile, realizez că respectivele comentarii erau un bun antrenament pentru istoriile și dicționarele ce aveau să urmeze în lungul și ardentul deceniu al IX-lea. Cred că Dodo a fost „condist" cam un an, cel mult un an și jumătate.

între timp, în Craiova, ca și în celelalte mari orașe din țară, proliferaseră cenaclurile SF. Viorel Pîrligras, Marian Mirescu și Dodo Niță, împreună cu Mircea Liviu Goga, au

înființat la Casa Studenților cunoscutul „Victor Anestin" (SFVA), cenaclu care a depășit cu câțiva ani anul Revoluției și sub egida căruia s-au publicat revistele „ Orion" (4 numere tipărite) și „467" (o încercare temerară și meritorie de a continua celebra „Colecție de Povestiri Științifico-Fan- tastice" întreruptă în 1974).(3)

Cenacluri apăruseră la Cercul Militar și la Casa Pionierilor (ultimul, înființat de profesorul Viorel Lazăr).

Din 1984, de când am părăsit Craiova, ca să merg la post, la Cernavodă, nu l-am mai întâlnit pe Dodo. Apoi, vreme de peste un an, așa cum am spus deja, l-am avut partener la ședințele cenaclului „Atlantis-Club".

în 1989, împreună cu Alexandru Mironov, Dodo și câțiva cenacliști din Cernavodă, am fost pe insula „Inelul de piatră" unde am am pus bazele primei Tabere permanente de Creație SF din țară.

Când am revenit în Craiova, la finele anului '90, am rămas surprins să realizez că SF-ul nostru amatorial din vremurile comuniste începea să se profesionalizeze.

în fruntea trebii era nimeni altul decât amicul Dodo (4). Mai exact, fondatorii de la „Victor Anestin", plus un nou venit în domeniu, Cristian Dumitru, transformaseră cenaclul într-o asociație editorială, cu gânduri mari pentru următorii ani.

Și, parțial, au și reușit: în revistă au publicat autori români (aici și-a făcut debutul ca romancier Mircea Liviu Goga) și, mai ales, opere ale unor cunoscuți autori străini, lucru extrem de necesar într-o cultură din care acestea fuseseră absente cvasitotal în ultimii 20-30 de ani; editura a publicat romane de succes, în special din SUA (vezi ciclul „Star Trek", ciclul „Alien" etc).<5)

Etapa a doua - activitatea de istoric BD

Primul deceniu de după Revoluție ar trebui să se numească - într-o istorie a mișcării SF din România - „obsedantul deceniu". Pentru că a fost, pentru creatorii și fanii acesteia, o perioadă de activitate febrilă, de succese neașteptate și de eșecuri răsunătoare.

Dacă, în prima sa jumătate, mediul a fost realmente invadat de reviste, fanzine și prozine, care au absorbit enorma cantitate de materiale SF produse de-a lungul întregului deceniu anterior (practic, în fiecare mare oraș au ființat cel puțin două-trei asemenea publicații), în cea de-a doua sa parte rezerva de energie pentru asemenea produse s-a epuizat și la putere au rămas doar editurile, care au realizat o așteptată activitate de selectare a autorilor.

Un lucru asemănător, dar la o scară ceva mai mică, s-a petrecut și cu activitatea *personajului* ale cărui trăsături încercăm să le surprindem în aceste pagini.

Slujba de redactor la revista „467", din primii ani de după '90, i-a priit în mod deosebit lui Dodo, pregătindu-1 pentru munca de furnică harnică și serioasă pe care o solicita cercetarea în domeniul *benzilor desenate.*

Pentru că, începând cu anul 1996, când publică „Dicționarul Benzii Desenate din România" (ed. AIUS), tirul editorial al primului și singurului nostru istoric de BD [(6)] se concentrează din ce în ce mai mult asupra obiectului - „Istoria Benzii Desenate din România" (ed. SVFA, 1992), „Europa Benzilor desenate" (ed. Pol MEDIA, 2001), „Tintin en Roumanie" (ed. MJM, 2003), „Povestea Benzii Desenate din România - Vârsta de aur" (în colaborare cu Virgil To- muleț; ed. MJM, 2004).

Mai mult, legătura cu publicațiile periodice nu încetează: pe lângă colaborările constante la „Mini-AZI", „Curierul Național", „Curentul", „Anticipația", realizează „Argonaut", un prozin BD de o deosebită calitate.[7]

Și dacă mai adăugăm și faptul că este unul dintre oamenii de bază ai organizării Salonului Anual de Bandă Desenată din România [8], considerăm că am încheiat de schițat portretul „unuia dintre mușchetarii domeniului" (după cum îl caracteriza, în 1998, Tudor Popa, ilustrator de excepție în domeniul copertelor de carte SF și autor de BD-uri).

Etapa a treia - activitatea de scriitor

Era imposibil ca un om care a scris excelentele reportaje de călătorie din „Europa Benzilor Desenate" să nu fie tentat de spiridușul creației literare.

Prin luna noiembrie 1999, într-o seară de vineri, după ce încheiasem cursurile la Școala de Jurnalistică *FELIX ADERCA,* am fost invitat de persoana în cauză la o cafea și „la un mic taifas". Propunerea concretă m-a lăsat cu gura căscată: să editez un volum pe povestiri cu tentă SF.

„Ce înseamnă, pentru tine, să editez?", l-am întrebat.

Și, cum cine întreabă primește răspuns, am aflat: trebuia să lecturez totul, să fac selecția, să fac eventualele retușuri, să culeg pe computer, să machetez și să fac corectura. Adică tot ce presupune o activitate editorială propriu-zisă, el urmând să ducă materialul pe o dischetă la editură și să scoată cartea.

Ca să fiu sincer, dincolo de prietenia care mă lega de Dodo, propunerea mă tenta și datorită faptului că nu mai făcusem toate aceste operațiuni la un loc niciodată. Am zis „da" și, pe la sfârșitul lunii ianuarie 2000, i-am pus în mână dischetele cu materialul.

M-a întrebat, firește, ce părere aveam despre povestirile rămase în cursă (vreo două-trei îl sfătuisem să le retragă). Le citisem de patru ori, la corectură, așa că le știam aproape pe dinafară.

Am meditat o vreme, apoi i-am spus că făcuse foarte bine când stăruise să dea titlul volumului „Dealu Turcesii".

„Dincolo de orice considerente sentimentale, Dodo, de orice legături directe pe care le ai cu amintirile din adolescență și din copilărie, există un filon clar, care-și pune amprenta pe toate celelalte texte - acela al fantasticului nostru popular. Nu neapărat situația vampirică, pe care ai senzația că o trăiești la limita foarte subțire dintre vis și realitate, nu felul în care o rezolvă oamenii din sat, vârând o țepușă în inima strigoaicei, așa cum o vor fi făcut de mii de ani locuitorii acestor meleaguri, atunci când s-au lovit de ea, ci toată acea atmosferă simplă și clară de la sat, pe care o surprinzi neașteptat de bine numai în tușe de negru și alb, cu grijile clasice, cu bârfele obișnuite, cu amărăciunea dar și dulceața aparte a traiului rural, peste care picuri din loc în loc elementul fantastic. Mi-a plăcut, asta e.

După cum mi-a plăcut, dar altfel, celălalt ax al viitorului său volum - „Nopțile albe ale Leningradului". Acesta este însă un text meditat. Un text scris de un intelectual, care se servește de indiciile culturale furnizate de literatura și arta cultă. Și acolo există fantastic, dar de altă factură, unul care încearcă să-l imite pe cel bulgakovian. Experiența intelectuală merge până într-acolo încât chiar folosești un personaj al Maestrului, pe drăcușorul Woland. Este o lectură interesantă, asemănătoare până la un punct cu un reportaj de călătorie. M-am plimbat, imaginar vorbind, alături de tine, prin casa lui Mihail Bulgakov și am trăit momentele

acelea extreme de așteptare la podul de pe Neva. Dar am simțit și implantul fantastic (dubla întâlnire cu Woland).

Celelalte texte? Lecturi aproape SF pentru cenacliști. Acolo unde criticii de ocazie taie cu bisturiul inteligenței uneori numai de amorul artei.

Un exemplu? Hai să luăm „Noua societate de consum". Care pleacă, în mod evident, de la romanul lui Huxley „Mândra lume anormală".[9] O societate de consum în care omul a devenit numai consumator, producători fiind roboții. Roboții care-i obligă pe oameni să cumpere ceea ce ei consideră că au nevoie și nu ce au nevoie, în mod real, oamenii. <[10]>

Nu aș putea spune că există vreo idee SF extraordinară în textele astea. Dar toate, absolut toate, chiar și cele cu tentă fantastică sunt construite pe un element comun - umorul.

Pentru că, Dodo, de ce să nu recunoaștem, nu degeaba ai fost prieten cu Vlad Mușatescu: ai umor, domnule. Unul indirect, mai degrabă de situație decât de dialog, dar sănătos și punctat pe alocuri cu urme de ironie."

A dat din cap, și-a băut citronada (e un antialcoolic convins) [(11)] și a concluzionat:

„Ce-am scris, rămâne pentru mine o experiență literară și-atât. Dacă însă alții găsesc în ea ceva interesant, cu atât mai bine. Eu, unul, sunt conștient că nu voi fi niciodată un prozator SF de talia ta, a unui Viorel Pîrligras sau Dănuț Ungureanu."

în 2002, Dodo Niță publica „Extravagantul Vlad Mușatescu" (ed. MJM), demonstrând, mie și altora, că «experiența asta și-atât» e în trecut. Un volum epistolar delicios, în care am descoperit nu numai un Vlad Mușatescu incredibil de uman, ci și un Dodo Niță extraordinar de bun „ucenic" în ale scriiturii.

Ce-ar mai fi de spus? Că în 2000, atunci când l-am ajutat să pună în pagină volumașul de povestiri dedicat prințesei sale Eliza, nu mă gândeam deloc la faptul că acea prezentare sumară, apărută pe coperta a doua (alături de un excelent portret al autorului, semnat de Jean-Claude Denis) se va transforma în această prefață la o reeditare ulterioară.(12)

Și, chibzuind cu atenție, în timp ce așternu cuvintele cuminte, unul după altul, îmi imaginez că, poate, această semi-colaborare dintre noi va deveni, într-un viitor pe care eu îl sper nu prea îndepărtat, o colaborare adevărată, care va strânge între coperte cele mai multe și mai pertinente informații despre lumea înrudită a SF-ului și a BD-ului - mai exact, se va transforma într-un mare „Dicționar de autori SF & BD", așa cum încă nu a apărut vreunul în literatura română până în prezent.

Portret de personaj SF & BD

În ciuda mustății sale extrem de serioase și a ochelarilor „ca două funduri de sifoane" (cum l-ar caracteriza Alioșka Crăpătureanu, personajul din „Nopțile albe ale Leningradului"), Dodo este el însuși asemenea unuia dintre eroii benzilor desenate, de care a fost îndrăgostit încă din copilărie - un tip bonom, pe jumătate ironic, pe jumătate serios, gata oricând să te farmece cu povestiri despre eroii BD-uri- lor europene care, mulțumită și stăruințelor sale tenace, au devenit un loc comun și pe piața românească de gen. Mai mult, odată cu trecerea anilor, dincolo de „țăcălia de revoluționar pașoptist" și de „configurația musculoasă de poet baladist" (vezi nuveleta deja citată), se pare că personajul Dodo s-a apropiat ca fizionomie spirituală de fascinantul Tintin.

Așa că, într-o bună zi m-am decis: Dodo este un personaj prea important al istoriei culturale a BD & SF pentru a nu avea, realmente, o emblemă în acest univers fascinant. Astfel a apărut dodo-ul *fibrilant,* mai întâi într-o povestire scurtă din anul 1995, publicată în revista „Strict Secret", urmare a unui pariu pus între noi la Paris, pe când stăteam pe malul bazinului rotund din Jardin des Tuileries. Apoi, eroul a migrat într-una din cele 7 povestiri *fan tasy* din ciclul „jucăriilor electronice stricate", publicat în revista „Anticipația".

In fine, iată-1 reapărând în cartea de față, în povestirea „Cuibar galactic", căpătând consistența din visurile mele de odinioară, pe când visam să imit efortul superb depus de Stanislaw Lem în „Ciberiada".

Aurel Cărășel

Note *(de Dodo Niță):*

[1] Sigur, când ai 2 metri, un tip care măsoară «doar» 1,77 m nu ți se mai pare «prea înalt».

[2] Pe vremea aceea se numea «Reprografie».

[3] De fapt, și de drept, eu am venit abia în valul doi la cenaclul SFVA, în 1984.

[4] *Să nu exagerăm,* roman polițist de Morogan-Salomie, editura Albatros, 1981.

[5] Da' de unde, noi am publicat doar romanul *Paraziții leului,* de Francis Carsac, ciclurile de care vorbește Aurel le-a publicat Daniel Cristian Dumitru la editura concurentă, botezată - cu modestie - *Cristian,* cu banii luați din editura noastră, așa cum a demonstrat expertiza contabilă din cadrul unui proces juridic lung și laborios.

[6] Mulțumesc domnului prefațator. Marea majoritate a celor care au scris despre cărțile mele mă consideră «unul dintre cei mai

buni istorici ai BD-ului românesc» când, de fapt, eu sunt - nu știu cât de bun sau rău - dar singurul.

[7] Revista *Fergonaut/Argonaut,* cu subtitlul «în căutarea benzii desenate», a fost prima și singura publicație de critică și analiză a benzii desenate de la noi.

[8] Salonul Internațional al Benzii Desenate din România a fost organizat anual, între 1991-2015, itinerant în marile orașe ale țării: București, Timișoara, Craiova, Constanța, Brașov. Am fost unul dintre inițiatorii manifestării, precum și directorul său artistic (uneori chiar director pur și simplu).

[9] Așa susțin și acum.

[10] Așa cum am învățat - în socialism - la lecțiile de economie politică, societatea comunistă este una eminamente de producție, iar cea capitalistă una de consum. Doar că la noi se producea pe stoc, în funcție de cheful unui dictator și nu în funcție de nevoile consumatorului. De aceea a și căzut regimul comunist. Așa încât proza *Noua societate de consum* am scris-o ca o parodie la vechea societate de producție în care trăiam în acel moment.

[11] Nu mai sunt. Dimpotrivă, nu refuz niciodată un pahar de vin bun. Aviz amatorilor, prefer rose-ul.

[12] Cartea a fost publicată de editura craioveană Aius, în anul 2015, sub titlul *Dealu Turcesii,* fără prefața lui Aurel Cărășel. Astăzi, la inițiativa editorului și prietenului Constantin Pavel, volumul - revăzut complet - este publicat de editura bucureș- teană Pavcon, cu prefața pe care tocmai ați citit-o. Titlul, *Nopți albe la Leningrad,* mi se pare mult mai potrivit în prezent, făcând aluzie la nopțile albe pe care le-am petrecut scriind aceste proze, iar povestirea în sine la fel de actuală ca acum mai bine de 30 de ani, când am așternut-o pe hârtie, în urma unei excursii prin BTT în Uniunea Sovietică.

Proces verbal

(proces verbal de con-semnare, sau con-travenție? a ședinței nr. 224/1985 a membrilor minicenaclului „Victoraș Anestinaș", aripa separatistă cu bască a matusalemicului „Henri Coandă")

— începem, sau nu mai așteptăm?

— Păi, cine lipsește?

— VPO nu se știe dacă vine, iar MM întârzie o ju- mătățică de oră.

Ca pentru a-i confirma spusele, MM intră pe ușă împovărat de veșnica-i geantă-geamantan, plină de manuscrise și ciorapi de schimb.

— Să-i dăm drumul! Care ai ceva de citit? Tu ai? N-ai. Tu? Nici atât. Păi atunci citesc tot eu, ca de obicei, zise Goguță-șeful. Una bucată nouă.

— Bravo! a fost încurajat la finalul lecturii. Bis! Mai citește-o o dată!

După cea de-a doua lectură, Carmen, unul dintre acerbii critici ai cenaclului, și-a mângâiat mustața de

contabil la Gostat și i-a spus că proza e bună, dar trebuie să mai umble la introducere, cuprins și încheiere.

Spionul cenaclului a vrut să spună și el ceva, dar și-a adus aminte că e în exercițiul funcțiunii și a tăcut, sorbind o gură de nechezol.

— Bine, bine! zise Goguță-șeful, modest. Să mai citească și alții!

— *And now, ladies and gentlemen, Paciuga Bros Company introduce to you the famous space opera...* Dar nu-i mai țin minte titlul. Oricum, un fel de *Star Wars* - partea 87.

Pe la mijlocul lecturii, ușa s-a deschis singură și a apărut în cadrul ei agentul VPO.

— Nu vă speriați, fraților, că *c'est moi* e!

A scos un teanc de manuscrise prăfuite, ultimele noutăți, și o sticlă paralelipipedică de Johnny Lapter, trântindu-le pe masă. R. Daniel, robotul cu ochelari se repezi spre el.

— Ti-am adus..., adus..., adus... » ’ ’

Se blocase. MM îi trase un pumn în carcasa de tablă. Nimic.

— *Ah, bon,* zise MM cu accentul său de profesor de franceză la Stângăceaua de Vale, și-i întinse un căpă- cel cu lapte din sticla lui VPO.

Ușurat, R. Daniel, se așeză pe scaun.

— Mai vreți să ascultați și cealaltă jumătate a *soup*- operei noastre, au ba? se enervară Paciugă Bros.

— Nu, dar n-are a face. Continuati.

In sfârșit..., dar în sfârșit (cam pe la sfârșitul eternității), au terminat.

— Are cineva ceva de spus?

— Da, vreau afară, se ceru VPO.

— Iar eu puțină cafea, te rog, pretinse o participantă feminină.

— Frazele, mda, nu-mi plac frazele, sunt prea lungi... Iar propozițiile prea scurte...

De afară se auziră lătrături.

— Du-te, domle, și spune-i ăluia să tacă. Aici e cenaclu serios, constată criticul Carmen.

— Ău șarap, morții cui te-a făcut! strigă Goguță- șeful pe geam.

Lătrăturile se stinseră instantaneu.

— După cum spuneam, nu-mi plac frazele. Sunt prea așa și pe dincolo...

— Mă, voi știți unde o să-și lanseze Er. Haș-ul *Copilăria lui Theodore?* La Avicola, cârciuma crescătorilor de păsări.

— Acolo e fieful său.

— Vreau umor, vreau umor! se trezi Schobo strigând și bătând cu pipa în masă.

Pipa se sparse, iar Schobo, de ciudă, uită ce voia.

— VPO, ai adus vreun text?

— *Bien* că sigur, am partea întâi la romanul *Arhipelagul timpului.* Peste două săptămâni vin și cu partea

a doua. Apoi am maxi-nuvelele *Degete păroase* și *Banchetul săracilor,* care sunt în curs de apariție

la editura Fluviul Negru. Dar încă nu am primit răspuns de la editor. Mai citesc sau plecăm acasă?

— Acasă, acasă, până o să cădem sub masă!

Ieșind de la Casa Studenților, unde se țineau ședințele cenaclului nostru, MM trânti ușa de la intrare așa de tare că ne trezirăm într-o altă dimensiune temporală.

Acolo am rămas până astăzi.

(1985)

Sens Unic

Sammy nu-și cunoștea părinții. Iar amintirile sale despre copilărie se rezumau la spray-ul și cârpa cu care ștergea parbrizele autoturismelor... Da, și o dorință năpraznică să aibă propria sa mașină!.. Să vadă lumea!

...Schimbase cârpa de șters praful pe furtunul unei pompe de benzină. Furtunul, pe o tavă de ospătar într-un expres McDo... Și, în sfârșit, șorțul și papionul cu o salopetă gri-petrol de mecanic auto...

Credit după credit, chenzină după chenzină, își strânse fericirea într-un ciorap peticit.

Visul deveni realitate: o splendidă Landia SX, ce-n- ghițea trei cente pe oră ca pe-un nimic. O zi întreagă rămase într-o stare vecină cu nebunia, mângâind duios capota mașinii sub care fomăiau nervoși mustan- gii-putere. Lumea întreagă era a lui. Se simțea ca un nou Columb, de aceea își botează mașina „Sweet Mary".

înainte de marea plecare se pregăti minuțios. Aruncă în portbagaj o trusă de scule, o canistră, o lopată, lanțuri de iarnă, pături termo-rezistente... Se tunse, se bărbieri, îmbrăcă o salopetă comodă și... pomi!

A A

Oare câți ani să fi trecut, ceruri, de atunci ?

învățase pe de rost panourile publicitare ce încadrau autostrada. Se plictisise de veșnicele poante răsuflate ale speakerilor de pe *Citizen Band...* Fusese prădat de *îngerii Iadului* de mai multe ori, dar de fiecare dată își recâștigase creditele în marile tripouri mobile...

Se bronzase pe plajele mărilor ce scăldau autostrada și se bucurase de căldura habitaclului ultra sofisticat pe când traversa nemărginitele pustiuri de gheață ale sudului.

Din când în când făcea dragoste cu autostopiste de ocazie în întunericul drive-in-urilor.

Dar acum îmbătrânise. Barba îi învelea gâtul ca un fular împletit. „ Sweet Mary" arăta ca o hoașcă hodorogită și doar că nu mergea în baston. Mereu pierdea, ba câte un șurub, ba câte o piuliță. Era timpul să se oprească.

Nu reușea însă! O forță irezistibilă îl trăgea înainte, tot înainte!

Adevărul i se dezvălui brusc, ca lama unei ghilotine pe gâtul condamnatului: lumea întreagă era o infinită autostradă!

Oamenii se nășteau în rulote din imense parcuri de caravane și trăiau într-o permanentă mișcare între res-

tauranțe, benzinării, drive-in-uri, garaje-service și parking-uri complementare autostrăzii.

Ar fi vrut să coboare din mașină, să întoarcă... Imposibil!

Șuvoiul infinit de autovehicule se scurgea implacabil către giganticul cimitir de mașini, portieră lângă portieră, în timp ce un gurist la modă se zbătea în mi- niboxele stereo ale aparatelor de radio:

„Mi-am dorit o
mașină, Și iată,
acuma o a-am!"

Departe, departe în urmă, îndoit de vânturi și ruginit de ploi, un indicator rutier arăta nimănui sensul unic al vieții... >

(1985)

No comment!

U. Sam, tuns, ras și frezat proaspăt, își luă în primire postul de dispecer de la Departamentul Operațional exact la ora 8:00. Era odihnit și gata pentru o nouă săptămână de lucru, după un week-end de basm petrecut împreună cu Margey, logodnica sa, la Sunny Beach.

Pentru început, ascultă rapoartele primite prin vi- deofon din toate colțurile lumii.

Fusese restabilit contactul cu submarinul atomic Y.S. 4B, aflat în patrulare în apele Oceanului înghețat. Toți cei 113 membri ai echipajului participaseră la un meci de football pe banchiza polară, astfel încât, timp de trei ore, dăduseră palpitații operatorilor transmi- sioniști de la bază, care se dăduseră de ceasul morții de ce s-o fi întâmplat cu ei.

Se încheiaseră, cu două zile mai devreme, manevrele Flotei a Il-a Aliate din Pacificul Central, din cauza taifunului Margaret, care împrăștiase navele pe o largă arie și le mai și scufundase nițel.

Generalul Mortont, care comanda Forța de inter- venție în deșertul Arabic, sucombase în urma unei minuscule înțepături de scorpion, nedepistate la timp.

31

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

De la sateliții-spioni care împânzeau orbita circum- terestră primi importanta informație că doi globetrotters vaticanezi omorâseră din greșeală o vacă în India. U. Sam reflectă timp de 43 de secunde la profundele implicații politice ale acestui incident, care avea să deterioreze și mai

mult relațiile Nord-Sud.

La ora 11:00 comandă brunch-ul. In timp ce degusta delicioasele produse concentrate „Special Survival", se amuză programând un război nuclear limitat, pe ordinatorul centrului. Termină de mâncat și nu mai așteptă sfârșitul jocului, pentru că îl enerva finalul stupid: întotdeauna sucombau ambele părți combatante.

Era, de altfel, singurul defect al computerului care, în rest, funcționa ireproșabil. Astfel, de pildă, îl ajută pe Sam să calculeze cele mai avantajoase traiectorii subterane ale noilor super-rachete NX.

La ora 13:30, U Sam își încheie programul de lucru. Intră în vestiar, dezbrăcă eleganta salopetă militară verde-oliv și îmbrăcă hainele de stradă o pereche de jeans jerpeliți, rupți intenționat în genunchi, un tricou decolorat cu un motard tip „Hell's Angels" imprimat pe el și o cariocă cu cozorocul descusut.

Părăsi modemul bunker subteran al Comandamentului OTAN și, amestecându-se în uriașul șuvoi de oameni și pancarte care se scurgea neîntrerupt într-o singură direcție, prinse a scanda cu hotărâre, la unison cu ceilalți:

— Pace! Vrem pace! *(1985)*

PACE! VREM
PACE!

3
4

Legenda lui Jo Fără-nas

Jo Killer demult îmi promisese că o să mă scurteze, îi suflasem vreo două-trei bucățele grase de sub nas și de-atunci îi stăteam ca apa-n gât. Chestia cu scurtatul o luasem în sens metaforic: mă gândeam la vreo crestătură-două pe spinare, vreun deget, ceva, acolo.

Singura măsură de protecție a fost că m-am atașat de „Bowie", un șuriu de-o juma de metru pe care îl purtam la tureatcă. Și-n plus, nu mai beam seara patru de „Calu bălan", ci patru de „O centă de cimpoieși", că-i mai slab.

Să vă zic câte ceva despre Jo ăsta, că merită.

A debutat luând gâtița lu' tac-so, care nu mai voia să-l țină pen' că băga cu nevastă-sa, mama vitregă a lu' Jo, cum ar veni. Așa că a avut timp să-și facă mâna la Alcatraz, de unde a ieșit cu doi ani mai devreme. Pentru comportare exemplară!

După asta și-a început meseria de gentleman la drumul mare: portofele, mașini, femei, bijuuri, la nimereală. Din când în când, mai lua capul vreunui tovarăș care avea neobrăzarea să-i încalce teritoriul.

Știți și voi. însă acum trebușoarele astea le făcea pe șest, să nu-1 știe lumea.

Și ce sculă meseriașă are Jo! Taie gâtul ca pe ață. A moștenit-o de la bunu-său, care a lucrat în aceeași branșă.

Ei, și-ntr-o seară, pe când mă întorceam de la Cățeaua Leșinată, cu cele patru pahare de vizichi în mine, aud pași în urmă. Pe Jo îl recunoșteam dintr-o mie, doar după călcătură. Dau să m-aplec ca să-1 scot pe Bowie, dar simt o înțepătură în spate și renunț. Jo își extrage tacticos bisturiul din mine și mi se pune în fată:

— Nenică, a sosit scadența!

— Jo, am vrut să-1 înjur, dar nu am mai apucat pentru că bila îmi zburase de pe umeri, rostogolindu-se pe caldarâm.

Trupul mi-a mai făcut câțiva pași, într-o pornire de a-1 strânge de gât, dar n-a mai reușit și s-a proptit într-un zid, rămânând înțepenit pe vecie.

Jo mi-a apucat capul de chică și s-a dat la lumina unui lampadar ametit ca să-1 vadă mai bine.

— Și zi așa, fiu de cățea, fărașul ăsta de cenușă cu care erai umplut nu ți-a sfârâit pentru că nu-i bine să te bagi peste bisnisul meu, hai?

Toate ca toate, dar să-1 facă fiu de cățea pe băiatu, os de indiancă liberă din prerii, asta nu am putut suporta și, adunându-mi ultimele forțe, mi-am înfipt

colții în morcovul său olfactiv. După ce-i ~~mestecăi~~ carnea, închisei ochii mulțumit, în timp ce capul îmi zbura într-o ladă de gunoi, în urma șutului năpraznic al lui Jo...

Da, prieteni, acesta este singurul motiv, și cel adevărat, pentru care Jo Fără-nas nu mai are nas, spusei eu, rotindu-mi privirile peste celelalte capete din borcanele așezate ordonat pe raft.

(1985)

Noua societate de consum

„Bine c-ați venit, cumpărătorilor, în hipermagazi- nul nostru, exemplu interplanetar de ordine și disciplină, 5000 de magazine într-unul singur, aici se găsesc mărfurile cele mai greu procurabile și cele mai greu vandabile din tot sistemul solar, de la ciberbas- tonul pentru vârsta a treia, până la electrobiberonul pentru vârsta a-ntâia, aici găsiți butelii goale și recipiente pline și tot aici...", glăsuia melodios o voce sintetizată de femeie.

Johnny W. trecea cu capul între umeri, mic și modest, printre rafturile ticsite cu mărfuri aruncate claie peste grămadă, urmat de un robotoportor ce bipăia rău prevestitor. Ici-colo înregistra frânturi de conversație, aproape inconștient, gândul fiindu-i la mărfurile pe care va fi silit să le cumpere.

■Ar "Ar "Ar

— Hello, Marciano, am venit să te înlocuiesc!

— Bine ai venit, frate, că eu trebuie să-mi schimb combinezonul.

39

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

— ...?

— L-am udat, nu puteam să pierd locul de ordine, nu?

— Eh... Ce zici, ajung să cumpăr eu livra de potate?

— Glumești? Abia peste două schimburi ajungem și noi... Și ce bine să nu fi stat degeaba...

— Preacinstite vânzător, și decada trecută mi-ați vândut tot o garnitură de bucătărie! Și în urmă cu două decade și... Acum, întreg habitaculum, inclusiv toaleta, e plin de astfel de mobilă: nevastă-mea își ține schimburile în refrigerator, copiii dorm în bufet, iar în loc de videozor, seara privim la cuptorul cu microunde...

— Mă, o cumperi sau...?

— O cumpăr, o cumpăr, dacă mă gândesc mai bine, chiar îmi trebuia o garnitură de bucătărie...

A A

— *(șușotit)* Un robot intră într-o fierărie și cere patru metri de tablă. «Da' să fie ondulată, precizează el, că vreau să-i fac o fustă plisată neveste-mi...»

— Taci, bre, că-s microfoane peste tot!

— Și ce dacă, crezi că ei nu le știu? Oricum, peste două zile împlinesc Sextenatul și gata... Adio și-un praz verde!

40

- Tu!

— Cine? Eu?

— Tu, că doar nu eu! Te fofilezi, îți închipui că scapi fără să cumperi nimic? Ia să vedem, cam ce ți-ar trebui ție... îâââm? Da! O cămașă, te rog, comandă robotul vânzător într-un difuzor camuflat sub tejghea.

Un braț articulat răscoli preț de treizeci de secunde prin vraful de cămăși. „Oare asta cum o fi?" se întreba îngrijorat Johnny W. „Fără guler sau capse, număr prea mic, purtată o dată sau de mai multe ori?" Brațul articulat aruncă o cămașă pe tejghea.

— Aha, făcu robotul, asta-i numa' bună. Ii cam lipsește o mânecă, dar nimic nu-i perfect, nu-i așa?

— Preacinstite vânzător, eu am două mâini, ce să fac cu o astfel de cămașă?

— N-am înțeles bine?!... Insinuezi că nu vrei să cum- peri ceea ce îți oferim noi??

— N-aș îndrăzni niciodată... V-aș ruga numai să binevoiți a căuta alta, ruptă, murdară, oricum, dar cu două mâneci...

— Zău, îmi spui tu mie ce să fac! Ia du-1 în spate! se adresă mânios robotoportorului.

După două minute, Johnny W. reveni. O mânecă a combinezonului îi atârna pe lângă corp, flască, goală.

— E perfect acum, jubilă robotul vânzător. Este că nici n-ai simțit incizia? Roboții noștri știu să mânu-

iască un laserobisturiu, nu glumă! Și cum tot era nevoie de material proaspăt pentru banca de organe... Acum ai ce face cu o singură mânecă la cămașă, nu-i așa?

— Da, desigur.

Robotul mototoli cămașa și o aruncă într-un înveliș de plastic, înregistră cartea de credit a clientului și îi dădu liber.

„He, he, râse amar în sinea lui Johnny W., după ce ieși din magazin. I-am păcălit de data asta, cămașa tot n-o s-o port. Că ăia mi-au tăiat brațul drept, iar mâneca lipsă e cea stângă..."

(1986)

Porcărie

— Groo!
— Mai lasă-mă cinci minute.
— Groo!
— încă puțin.
— Groo!
— ?!?!

Aruncai plapuma cât colo, aprinsei lumina și mă cocoțai sus pe bibliotecă. Un porc mare cât un hipopotam grohăia întrebător la mine, în timp ce altul tocmai își vârâse râtul pe ușa dormitorului.

— Incredibil!!!

Și totuși, vânătaia din șold, produsă de izbitura din- tr-o ieșitură a dulapului îmi spunea că ăsta-i adevărul.

Dureros adevăr.

Porcul se trântise într-o rână și mă privea cu ochi mici, înecați în grăsime. Profitând o clipă de neatenția lui, sării pe pervaz, deschisei fereastra și dădui să fug. O- roa-re!

Porci enormi, cum nu mai văzusem niciodată, forfoteau pe aleile dintre blocuri, într-un du-te-vino con-

tinuu. Când mă văzură, se opriră, își săltară râturile și grohăiră amenințător.

Cu un salt disperat, mă aruncai de pe pervaz drept pe platforma ce acoperea intrarea în scara blocului. Un rât murdar, negăurit de belciug, apăru la una din ferestre. îl lovi cu scârbă și, sprijinindu-mă când pe pervazul ferestrelor, când pe ieșindul lat ce delimita două nivele, urcai din etaj în etaj, până pe acoperișul plat al blocului.

Răsuflai greu, regretând exercițiile fizice abandonate acum câteva luni.

Mai privi o dată peste marginea blocului: porcii mișunau pretutindeni, intrau și ieșeau din scările blocului, ce mai, ca niște oameni de bine pe la cășile lor, cum ar fi zis taică-meu.

îmi luai temperatura, îmi trăsei palme, îmi ținui respirația. Testele îmi confirmară însă că sunt normal, nu halucinez, nu visez, trăiesc realitatea.

Rămăsei așa, în prostrație, până aproape de prânz. Din când în când priveam peste marginea blocului, cu tainica speranță că totul nu-i decât un vis; dar degeaba, animalele erau tot acolo, tropăind în stânga și-n dreapta.

Oarecum eram liniștit: porcii, oricât de nefirești ar fi fost, n-ar fi putut să urce pe scara îngustă, cu trepte metalice, montată în uscătorie și care înlesnea accesul pe bloc.

începuse să-mi fie foame și sete, iar soarele dogorea din ce în ce mai puternic, așa încât mă trăsei lângă capacul luminatorului. Era puțină umbră acolo și încercai să mă mulez după ea.

ir ir ir

Se făcu seară.

Mă culcai pe nisipul încă fierbinte de la arșița soarelui și adormi. Spre dimineață, am visat că eram în patul meu, plapuma căzuse jos și-mi era frig. Somnoros, o căutam cu mâna, însă nu reușeam să prind între degete decât pietriș.

Mă trezi. Pietrele erau reci. Părul se zburlise pe mine, iar pielea mi se făcuse ca de găină. De-abia se luminase. Păși, încordat la maximum, spre marginea blocului. Privi... și porcii erau acolo, forfotind ca dintotdeauna. De ciudă și de foame, vomai. De fapt, am avut doar senzația și crampele de vomă, căci nu mai era nimic în mine de dat afară.

ir ir ir

Aproape de prânz, mă târâi în patru labe spre puțina umbră a capacului luminatorului. Zăcui acolo toată după-amiaza.

Boarea de seară parcă mă mai înviora puțin. Un cerc de foc însă îmi strângea capul, înfigându-mi mii

de ace în tâmple. Stomacul nu mi-1 mai simțeam, iar mâinile și picioarele îmi erau moi, neputincioase.

ir ir ir

A treia zi. Ochii îmi erau împăienjeniți, vedeam antenele jucând samba în jurul meu, chiuind și flutu- rându-și firele în aer.

— Groo! percepui clar, în ciuda hărmălaiei de chiote și țiuituri.

— Groo!

Și scara metalică zdrăngănea sub călcătura unor pași grei și apăsați.

Mă târâi, nici eu nu știu cu ce forțe, spre marginea blocului. Incălecai, cu un ultim efort, bordura.

Capacul de la luminator căzu într-o parte și capul unui porc se iți în lumină.

îmi dădui drumul, și aproape de sol remarcai privirile uimite și întrebătoare ale oamenilor.

(1986)

Monty și cu Monticela

Cu ochii pe jumătate închiși, priveam marele ecran plin cu înregistrări contabile. „Măi, măi, gândeam, iată, s-au împlinit 550 de ani de când Luca Paciolo a făcut prima înregistrare contabilă în partidă dublă. De-atunci, toate s-au schimbat. Toate s-au perfecționat, numai modul de înregistrare în contabilitate a rămas același. Parcă mă și văd zburând într-o navă cu propulsie nucleară, ba nu, cu motor fotonic, spre Proxima Centauri, unde urmează să aibă loc primul schimb comercial cu mesagerii unei civilizații extra-terestre. Acolo, mă văd pertractând în limbajul galactic în sistem binar, adică: «Patru sute zece la trei sute patruzeci»... Ei?"

Bine că nu avem extratereștri, până la motorul fotonic mai stăm, iar călătoriile spațiale umane au loc doar până la Centura de asteroizi, unde, cum transmiteau alaltăieri, se vor deschide câteva puncte de extracție a unor metale rare.

Am aruncat o privire prospectivă, ca să vorbim în limbaj de specialitate, spre piața amfiteatrului, plină

până la refuz de suflete studențești, aflate, ca și mine, la curs, și mi-am zis că stăm bine la capitolul forță de muncă.

In primele cinci rânduri ale sălii, „clasicii" își notau de zor ceea ce explica profesorul sau ceea ce scria pe marele ecran, folosind manetele și butoanele unui pupitru computerizat.

După al șaselea rând, însă, era debandadă totală. Folosind căști și microfoane, camuflate de clăile de păr ce le acopereau capetele, băieții răi și fetele ce le țineau isonul ascultau muzică sau comentau primul meci de rugby dintre F.C. Selena și o selecționată a Terrei, partidă desfășurată pe Lună.

în partea superioară a amfiteatrului, cu ajutorul unor terminale electronice, se practicau tot felul de jocuri. Acolo am văzut-o și pe scumpa mea Hespina, prinsă, alături de alți șase colegi, într-un joc ce reprezenta o crâncenă bătălie galactică.

în ultimele rânduri se cucăia, pardon, se visa, așa cum făceam și eu, deoarece acolo mă aflam. Și cine, ascunsă în spatele uriașului Cucibau, croșeta de zor? Laleli, păi se putea altfel? Și nu găsise alt loc decât în spatele celui care desfăcuse un ceas-calculator și își imagina că poate să-l reasambleze. „De unde or fi învățat, dragi spațieni, îndeletnicirile astea antediluviene în Era Cosmică?", mă gândeam.

înregistrările de pe ecran au dispărut, făcând loc unei panorame a Universului, iar din întunecimile

acestuia, au apărut, ca niște nave spațiale, literele unui anunț: „Videojurnal. Transmisiune directă de pe planeta Marte."

A apărut chipul jovial al unui veșnic tânăr prezentator:

— Bine v-am găsit, stimați telespectatori! Transmitem direct de pe Marte darea în folosință, înainte de termen, a primei stații permanente de cercetare...

„Aha, mi-am zis, asta da chestie!"

Toți, inclusiv profesorul, ne-am apucat să urmărim transmisiunea, curioși, abandonând orice alt fel de preocupare.

Să nu credeți că noi, studenții, suntem cine știe ce habarniști care nu au ce căuta în amfiteatrele Facultății de Comerț și Marketing, doar pentru că, în concepția noastră, e mai simplu să vizionezi acasă înregistrarea cursului, în liniște, fiecare în camera lui. Culmea e că eu și alți câțiva ca mine - majoriatatea, adică - așa gândim! în fine!

„Bip, bip!", s-a anunțat sfârșitul cursului de contabilitate agrară.

— Birbi, am atenționat un coleg, sper să nu uiți! Di- seară o iei pe Birbirica ta și te înființezi la mine! E chef mare.

— S-a marcat, bătrâne, mi-a răspuns.

Am ieșit pe poarta mare a Universității, făcându-ne că ignorăm inscripția glumeață care ne îndemna să lăsăm orice speranță, noi, cei care intram. Bineînțeles, doar ieșeam!

Am înaintat cu trotuarul rulant spre stația mono- raiului și ne-am întrebat, ca de fiecare dată, de ce or fi pus ăștia, dragi spațieni, campusul universitar tocmai la mama... asta, la marginea orașului, când Universitatea e în centru?

In stația monoraiului, noi doi i-am salutat pe ceilalți colegi și ne-am dat jos de pe trotuar. Cum care „noi"? Eu și Hespina, care se pisicea pe lângă mine.

— Monty, mă inviți diseară la ziua ta?

— Ce întrebare! m-am făcut că mă mir. Știi prea bine: ești invitata numărul unu.

Pe mine mă cheamă Mont, dar fata mă alintă Monty. Ca pe căței. I-am spus să nu-mi zică așa, dar o ține pe-a ei.

In fața stației, un bătrân cerșetor cânta la vioară, dar nu i-am dat nimic. Știam că e un android, un automat care cânta degeaba, pus acolo doar pentru o notă de pitoresc în plus.

Am compostat cărțile de abonament și ne-am așezat în fotoliile comode ale monoraiului.

— Extraordinar, i-am spus Hespinei, ia uite, au terminat blocurile alea începute ieri în cartierul Orion II.

— Da, da, a mormăit fata, privind cu atenție reclamele de pe minivizorul din spătarul fotoliului.

— Mă iubești? m-a întrebat brusc.

— Ia! Ce-ți veni? am spus, luat pe nepregătite. Sigur că nu... o să răspund la o întrebare atât de indiscret pusă.

— Da. Sigur că nu, mhmhm, a spus fata și s-a ridicat. Pa! Ne vedem diseară.

Am coborât în campus și ne-am despărțit.

A A A

— Bine c-ați venit la petrecerea noastră, studenților! Pentru cei ce încă nu știu, colegul nostru scump și drag, Mont, împlinește azi, pupa-l-ar tata...

— Nu tu, mă! Știm noi cine!

— Nu mă întrerupe! Deci, colegul Mont împlinește azi 7665 de zile, respectiv 766 de decade, adică 21 de ani de activitate pe lumea asta. Așa că, ieșiți cu darurile!

I-am făcut semne disperate lui Mario, disc jockey-ul, să o lase mai moale. Știa că nu-mi place tămbălăul, dar mă forțam degeaba; o ținea pe-a lui.

Colegii s-au îngrămădit pe mine care să mă sărute, care să mă tragă de urechi, care să mă aglomereze cu gadget-uri electronice, mai mult sau mai puțin futile.

— Dragă Mont, în calitatea mea de tovarăș de suferință, adică de cameră, îngăduie-mi să-ți ofer acest android feminin! Știi foarte bine cât de mult m-am chinuit să-1 fac să arate așa bine.

Intr-adevăr, doar eu și el știam cât de mult îl sictirisem pe savant pentru deranjul provocat în camera noastră de cămin.

— O cheamă Monti...

— Cum?! am sărit ca ars.

— ...cela.

— Imi-pa-re-bine-de-cu-no-știn-ță, a spus androida, cu voce sintetică, feminină, ușor catifelată.

— Bine-bine! Caută-mă pe afară! am spus. Și tu, Sor... Mai discutăm noi.

— Monty!...

— Care... a, tu ești, Hespina?! Te așeptam să mă salvezi de glumele proaste ale lui Sor.

— Eu nu ți-am adus nimic, și-a țuguiat ea buzele, mișcând din năsucul câm.

— Nu-i nimic. Ți-am adus eu ceva, i-am spus fetei și i-am întins un buchet de orhidee.

Pentru acest buchet, am fost nevoit să suport cu stoicism o serie întreagă de aluzii nesărate de la studentele facultății de horticultură, care îngrijeau sera de plante tropicale.

— Vai, ce drăguț! m-a aplaudat Hespina și, agățân- du-se de gâtul meu, m-a sărutat scurt.

— Numai atât?

— Ți-ajunge, mi-a spus, scoțându-și năsucul dintre orhidee.

„Mda", am mormăit, întreptându-mi privirile către Vivi, colegul care tocmai trăgea o cântare, pentru în-

călzire, acompaniindu-se la syntax și lansând o invitație la dans.

A fost o noapte grozavă. Invăluiți în culorile luminilor dinamice, am încercat, de-a lungul mai multor ore, toate stilurile de dans posibile, inventate de la anul 2100 încoace. Hespina a fost la înălține. Dacă nici ea, după cinșpe ani de aerobic, nu se pricepe la dans...

Dar acum gata! Așteptam cu nerăbdare să rămân singur cu ea.

Of! Ce să vă spun? Invitații nu ne-au lăsat să ieșim. Cică sărbătoriții trebuie să plece ultimii, iar când se pun ăștia pe dans, nu se mai opresc. Cădea-le-ar părul! Sări-le-ar dinții! Frânge-li-s-ar picioarele!

Disperat, am strigat:

— Băi, dacă nu mă lăsați să plec, asmut robotul pe voi!

— An-dro-i-dul-nu-a-re-vo-ie-să-pri-ci-nu-ias-că-vreun-rău-o-mu-lui, a hârâit mașinăria.

— Taci, rablă, că nu te-a întrebat nimeni de vorbă, am spus.

— Hai, măi băieți, lăsați-i! ne-a ajutat Sor. Sunt și ei proaspăt îndrăgostiți.

M-am înroșit până în vârful urechilor, dar am reușit să plec. In sfârșit.

— Iubito, iubito, iubito, am murmurat tandru la urechea Hespinei.

— Ce-ai, mă?! Te stricași?

— ?!

— Hai, nu te supăra! Iartă-mă! Știi că iubirea mea pentru tine e cât un munte. Cât doi munți și-o mare.

Idila ea a început-o. Da! La balul de acum două decade. A fost aleasă Miss University, iar unul dintre premii a fost un dans cu studentul care îi place cel mai mult. Și m-a ales pe mine. Ce-o fi văzut la subsemnatul, nu știu nici acum. Mai înainte n-am schimbat nici două priviri. Și, deodată, n-a mai văzut nimic în fața ochilor decât Mont, Mont și iar Mont. Adică pe mine. Am răbdat cât am răbdat, până n-am mai putut, și m-am prins la rându-mi în horă. Așa a apărut cuplul Mont și Hespina.

— Haaaaaa!

— Ce e, darling? am întrebat.

— Ne urmărește cineva, ia vezi! a spus fata și s-a strâns lângă mine.

— Care... facu-ți-aș și dregu-ți-aș, am spus în gând, ...ești, mă?! Ieși la lumină, că praf te fac.

— Eu-sunt, s-a auzit din întuneric o voce feminină, catifelat-metalică.

în conul de lumină în care mă oprisem împreună cu Hespina a pătruns, cine credeți, chiar androida dăruită de Sor.

— Ce vrei?

— Ni-mic.

— Ne urmărești?

56

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

— Am-fost-pro-gra-ma-tă-să-mi-ur-mez-ori-un-de- stă-pâ-nul.

— Hespina, iubito, s-o lăsăm să vină după noi. E inofensivă.

— Da, dar să păstreze distanța!

— Ai înțeles care sunt ordinele, Monti... și nu mai știu cum? am întrebat.

— ...ce-la. Mon-ti-ce-la. A-ces-ta-es-te-nu-me-le-meu.

— Deci, ne-am înțeles?

- Da.

Am intrat în cămin și ne-am îndreptat spre camera în care Hespina locuia singură. Fără multă vorbă, ne-am trântit în pat, iar ea s-a întors, aplecându-se peste mine, chiar dacă oboseala unei nopți de zdupăială dansantă se lăsase peste noi. Eram, în sfârșit, singuri.

Fata s-a cuibărit lângă mine:

— Iubirea mea pentru tine e mare cât un munte, Mont...

— Blanc.

— Exact. Cât Mont Blanc-ul.

Drept răspuns, am mușcat-o de buze.

— Iubitule... Oh!

Mă simțeam în al nouălea cer. Fericirea și oboseala se împleteau într-o amorțeală plăcută.

— Moooont! am auzit.

Hespina a tresărit, iar eu m-am speriat de sperietura ei.

— Ce ai, dragă? De ce țipi?

— Drăcia aia, robotul, se uită la noi. Mont, nu vreau...

Era pe punctul de a se pune pe plâns. M-am uitat și eu spre cadrul ușii, unde, cu sclipiri roșii în ochi, se proțăpise androida.

— Cară-te și închide ușa după tine, dar-ar benga în tine, scurtcircuitasi-ți-ar conexiunile astăzi și mâine, rablă inoxidabilă! i-am spus.

Fără să scoată un sunet, mașinăria s-a conformat îndemnului meu.

Am vrut să reiau activitatea, dar Hespina și-a ascuns fața în salteaua pneumatică și n-a vrut să se mai miște.

— Acum ce mai e?!

— Mașinăria e la ușă. Trage cu urechea.

— Nu e, dragă. A plecat.

M-am ridicat din pat, să-i demonstrez adevărul spuselor mele și am deschis ușa.

Din prag, Monticela mă privea impasibilă.

— Ia vino încoace! i-am spus, invitând-o în hol. Ți-am zis să nu ne mai urmărești?

- Da.

-Și?

— Cea-sul-tău-bră-ța-ră-in-di-că-fap-tul-că-ai-o-ten- si-u-ne-mult-prea-ma-re-pes-te-do-uă-zeci-și-te-paș- te-un-in-farct.

Furios la culme, roșu la față și cu mâini tremurânde, am scos ceasul, am dat cu el de podea și l-am călcat în picioare.

— Aș vrea să te duci la intrarea căminului și să mă aștepți acolo, am spus, puțin mai calm. Vrei?

- Da.

Am dat să mă înapoiez în cameră, dar ușa era închisă.

— Hespina! Vezi că s-a blocat închizătoarea.

— Pleacă! am auzit-o. la-ți rabla și du-te. Să nu te mai văd!

A *ir* A

Nu știu, dragi spațieni, ce să mai zic.

Am luat-o ușor spre căminul de băieți, cu androida în urma mea. O bucată bună de timp, aceasta m-a urmat în tăcere, apoi m-a ajuns și m-a luat de braț.

— Nu-mai-fi-su-pă-rat!

— Sictir! Ia labele de pe mine!

Ajuns în cameră, am văzut că Sor nu era acasă, dar îmi lăsase un mesaj filmat. Mă anunța că a plecat în capitală cu super-sleeper-ul de la 4:50, la o sesiune de comunicări științifice, că mă lasă cu Monticela și mă roagă să am grijă de ea.

Supărat și obosit, m-am așezat pe pat și m-am uitat la Monticela, gândindu-mă că Sor are multi gărgăuni în cap. Printre ei se afla și acela de a da un nume feminin unei mașinării electronice. Monticela era o mașinărie ordinară, fabricată pe scheletul unui robot-în-

grijitor, cu o serie de îmbunătățiri. Avea alt design, o voce mai puțin stridentă și, probabil, în afară de informații privind ștergerea prafului și măturatul, mai avea și alte cunoștințe.

— în afară de a băga omul în bucluc, ce mai știi să faci? am întrebat.

— To-tul.

— Ce vorbești? Chiar totul?

- Da.

N-am insistat cu întrebările. La ora aceea putea să știe orice. Nu-mi mai păsa. Eram cu gândul la Hespina și, așa îmbrăcat cum eram, m-am pus pe-o parte și am adormit. Cu Hespina în brațe. Pardon, în gând.

ir A ir

Dimineața, adică după două ore de somn, am plecat la cursuri. Când m-au văzut cu Monticela după mine, colegii s-au pus pe un râs ilf-petrovian.

— N-ati mai văzut androizi? am întrebat, schimbând direcția și îndreptându-mă spre Hespina.

— Lasă-mă în pace! mi-a spus. Văd că ai altă „prietenă"!

— Hai să lăsăm gluma!

— Scutește-mă! mi-a tăiat ea vorba.

— E doar un robot plicticos, am insistat. I-aș da foc, dar mă gândesc la Sor. A muncit trei luni pentru a-mi face mie plăcere.

Fata îmi întorsese spatele și se îndepărta, dar eu, încins, continuam să vorbesc singur, ca televizorul. Deși era cunoscut faptul că decanatul sancționa foarte aspru absențele nemotivate, m-am enervat și am plecat de la cursuri.

A A A

A trecut o zi, două, o decadă.

Plecam dimineața din campus și mă întorceam noaptea târziu. Colindam străzile și parcurile orașului, fără nicio tintă. Ca o umbră mă însoțea Monticela. Intr-una din zile, pe o alee din parc, am dat nas în nas cu Hespina. Era împreună cu un individ și, după modul intim în care se strângeau în brațe, nu părea că ar fi fost fratele ei.

— Monty! Ce faci? Nu mai vii la cursuri? m-a întrebat.

— Asta e iubirea ta cea mare, cât muntele de mare? am întrebat.

Crezând că mă refer la el, individul rânjea ca prostul. M-am gândit să-i dau doi pumni în strungăreață, dar m-am răzgândit pe loc; omul nu avea nicio vină.

Hespina mi-a zâmbit stânjenită și, luându-1 de braț pe noul său prieten, mi-a întors din nou spatele.

Aproape singuri, pașii m-au purtat către Holoviziune, cea mai înaltă clădire din oraș. Pe acoperiș clă-

direa avea o platformă amenajată pentru a admira, de la înălțime, împrejurimile. Am urcat, iar Monticela a venit după mine.

Nu era nimeni. Fără să stau prea mult pe gânduri, am încălecat balustrada platformei și am alunecat în gol. Am închis ochii și am început să plutesc, așteptând să aud o bufnitură. Propria mea bufnitură, la impactul cu solul.

Cum plutirea se prelungea prea mult, am deschis ochii, trezindu-mă în brațe la Monticela.

— Te-iu-besc, am auzit-o.

Nu am mai avut timp să mă gândesc la faptul că, totuși, suspiciunea Hespinei avea un fundament, deoarece, când a observat o fereastră deschisă, Monticela a deviat zborul spre interiorul turnului Holoviziunii.

în biroul unde am aterizat nu lucra decât o tânără, blondă și simpatică. Și-a ridicat ochii din calculator, pironindu-și privirile asupra mea și a androidei.

— Mă scuzați! am reușit să îngaim.

După o clipă, nu știu din ce cauză, s-a ridicat de pe scaun, a țipat scurt și a leșinat. Am dat să plec, dar m-am întors. Neștiind cum s-o trezesc, i-am dat două palme. Metoda n-a dat rezultate și i-am turnat în cap apa dintr-o vază cu flori. Cum nici aceasta n-a dat roade, m-am gândit să aplic metoda de resuscitare „respirație bușon la bușon". Dar, pentru că n-o mai făcusem niciodată, am sărutat-o pur și simplu. Blonda tunsă

scurt a deschis ochii, s-a ridicat într-un braț și m-a

privit lung. Văzându-mă cu florile într-o mână, m-a luat în brațe și m-a sărutat înapoi.

■A' "fr ☆

întors din capitală, colegul Sor a aflat cele întâmplate și m-a căutat.

— Te rog să mă scuzi, mi-a spus. E vina mea că nu ți-am spus totul.

— Am aflat și singur, i-am spus.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că am crezut c-ai construit-o pe Monticela pentru a strica prietenia mea cu Hespina. La început mi s-a părut că ești gelos și vrei să mi-o sufli. Nu era adevărat. Pentru că am gândit rău despre tine, tu trebuie să mă scuzi.

— A fost o glumă de prost gust, tu trebuie să mă scuzi..., a spus el.

Am izbucnit în râs, ca să mă dau *macioman.*

— Nu-i bai, băiatu'. Tot răul spre bine. Dă-mi voie să-ți prezint noua mea prietenă - Anka, operatoare la Holo viziune.

(1987)

Supraviețuitoarea

Dominique își pregătea vacanța de aproape două luni. Vacanță e un fel de-a spune, de fapt erau doar zece zile de bătătorit potecile munților.

Ar fi fost al patrulea an consecutiv (începând de la 16 ani) când mergea sus. Insă, de data aceasta, își reîn- noise complet echipamentul: cumpărase un cort Alpin, termoizolant, sac de dormit căptușit cu puf de pinguin, rucsac multifuncțional, dotat cu o mulțime de compartimente, mini-aragaz portabil folosind spirt solid, bocanci, pantaloni de montagnard, tricouri, o parka plină de fermoare și, bineînțeles, alimente specifice.

Acum, după ce verificase tot echipamentul și probase, din nou, veșmintele, purcese să-și încarce rucsacul. Cortul îl prinse cu două curelușe în parte de jos a acestuia. Două tricouri, un șort, patru perechi de ciorapi și două prosoape, iar deasupra haina de vânt - parka, le aranjă în compartimentul principal. în alte două, mai mici, puse aragazul, rezerva de combustibil și alimentele calculate pentru strict zece zile. într-un

buzunar lateral așează termosul, iar în celălalt lanterna, săpunul, periuța de dinți și o trusă de prim-ajutor. în fine, în buzunarul de deasupra băgă harta cu traseul de parcurs, cârdul de identitate și ceva mărunțiș, pentru orice eventualitate. înainte de a se culca, aprinse televizorul și privi un film italian, cu Hugo Pratt în rolul unui „mafioso". Italia! Visul său dintotdeauna! Anul viitor în mod sigur va vizita Italia...

ir -A A

Jeannette Pointu trecu aproape fără nicio greutate granița italiană. Aproape fără nicio greutate zic, pentru că totuși, vameșii italieni rămăseseră uimiți când văzuseră micuțul ei Peugeot plin cu fumetti și reviste BD. Misterul se lămuri când le arătă legitimația de reporter la hebdomadarul Bedelux și le spuse că se întoarce de la Congresul Internațional al Bedefililor de la Lucea.

Era mulțumită. Făcuse un reportaj pe cinste și, în plus, obținuse interviuri de la cei trei maeștri de necontestat ai BD-ului contemporan italian: Giardino, Manara, Liberatore.

Și apoi prelungise sejurul cu câteva zile la Roma... „citta aperta". Rătăcise pe străduțele înguste, între Piazza di Navona, unde mâncase o înghețată tricoloră și Piazza di Spagnia, unde nu a găsit acele minunate

aranjamente florale ce apar în toate cărțile poștale. Intre cele două piețe se oprise la Fontana di Trevi, aruncase niște mărunțiș, fără prea multe speranțe, dar totuși cu un gând ascuns că va întâlni în fine bărbatul din vise. într-altă zi trecuse peste Tibru, în Trastevere, și luase masa la o trattoria, cu un vechi prieten, pictorul di Manno, ocazional și desenator de fumetti...

***

Cufundată în amintiri plăcute, apăsă fără să-și dea seama pe accelerație și de două ori fu cât pe-aici să iasă de pe carosabil.

Se grăbea, ce-i drept, ardea de nerăbdare să-și revadă fiica, pe Lise, deși în mod sigur se va certa din nou cu ea. Lise avea să îi reproșeze, ca de obicei, că o neglijează, că o ignoră. Ca și cum ar mai fi avut doi ani, s-o poarte în spate la cumpărături sau la manifestații. Lise avea 17 ani acum și trăia cu un tip, Marijan, frustrată, considerându-se abandonată, deși se bucura de o dublă afecțiune...

Jeannette Pointu își înțelegea însă fiica, sau încerca s-o facă, dând vina pe soartă, soarta crudă ce îi luase... nu soțul, căci nu fusese căsătorită niciodată, ci pe tatăl Lisei, cu puțin înainte de nașterea ei. Dar, oricum, nu-i stătea în fire să se plângă.

Din nou realiză că gonea cu o viteză nepermis de mare, mai ales că intrase în defileu; încetini și, pentru

a nu se mai pierde în gânduri, puse o casetă cu Jacques Brel. După un scurt bâzâit, în miniboxe se auzi:

„L'aventure! L'aventure!
L'aventure commence a 1'aurore, A l'aurore de chaque matin..."

ir ir ir

Dominique se trezi dis-de-dimineață, își pregăti un dejun frugal pe fundalul unei melodii de pe cel mai nou disc al lui Jacques Brel și apoi se grăbi să prindă trenul de 8:45.

Coborî în halta de la intrarea în defileu, stătu o clipă în cumpănă, întrebându-se dacă să facă autostopul sau s-o ia pe jos. O va lua *per pedes,* apostolește, hotărî el, ridicându-și rucsacul și așezându-1 în spate. Până va ajunge la intersecția de după primul tunel, unde începea traseul său, numai bine se va obișnui cu greutatea rucsacului și cu mersul pe jos. Și apoi, mașini care să treacă prin defileu erau puține în acea zi de duminică, 14 iunie.

■ir -ir -ir

Astăzi e în 14, își spuse Jeannette. A doua zi, Lise și Marijan urmau să plece la bunici, la părinții ei. Deci trebuia neapărat să ajungă acasă chiar în această seară.

La acest gând apăsă din nou pedala acceleraţiei. Pătrunse în tunel, cel mai lung din tot defileul -1680 metri - şi, trezindu-se brusc în întuneric, aprinse farurile.

Din acest moment, evenimente stranii se înlănţuiră: urechile prinseră a-i ţiui, i se păru că pământul se mişcă şi se trezi pe partea stângă a şoselei, luminând cu farurile o siluetă umană care nu avea ce căuta acolo, dar acum o privea peste umăr, cu faţa schimonosită de spaimă, şi apoi răsuci volanul, şterse cu aripa stângă peretele de granit al tunelului, într-o ultimă licărire de luciditate apăsă puternic pedala frânei şi privi fără să înţeleagă hăul negru din faţă.

Dominique mai avu timp să facă un semn indecent la adresa pilotului kamikaze al micuţului Peugeot şi să vadă cum acesta lovea din lateral peretele tunelului, înainte de a-şi pierde el însuşi cunoştinţa, din pricina mişcării pământului şi a ţiuitului înnebunitor.

■A"

„Să fi trecut o jumătate de oră de la aceste întâmplări (ceasul nu-i mai funcţiona), când Dominique îşi recă- pătă cunoştinţa. Se descotorosi de ruccsac, care îl apăsa de parcă ar fi cântărit o tonă, şi încercă să se ridice.

Constată cu stupoare că nu poate, că nu poate aproape nici să respire aerul prea fierbinte, de pustiu saharian, parcă.

întinse încet mâna și, forțându-se, desfăcu buzunarul rucsacului, scoase termosul, îi deșurubă capacul și sorbi prelung din ceaiul rece și tonic. Lichidul i se prelinse pe la colțurile gurii până pe gât. Și-atunci își aminti brusc de celălalt.

Privi în direcția în care mașina izbise peretele dar, din pricina întunericului, nu văzu nimic. Căută lanterna în buzunarul lateral al rucsacului, o aprinse și lumină autoturismul accidentat. Portiera din stânga căzuse într-o parte și se zărea un picior atârnând inert.

Luă trusa de prim-ajutor și se târî într-acolo.

Pe drum încercă să-și amintească ce se întâmplase: mașina îl lovise și apoi se izbise de perete? Nu, pentru că, deși îl durea tot corpul, nu simțea o durere undeva anume, ca atunci când fusese lovit, în urmă cu doi ani, chiar de o mașină a poliției. Și apoi căldura asta atroce, care îl înnebunea...

Se ridică cu greu în genunchi și, sprijinindu-se de caroseria mașinii, lumină piciorul accidentatului. Acesta era încălțat cu o sanda albă de femeie.

Accidentatul era o femeie.

Cu multă grijă, Dominique o trase afară din mașină. O întinse pe asfalt și-și lipi urechea de pieptul ei. Respira.

O oră mai târziu, Dominique instalase un fel de mini-tabără după cotul tunelului unde avusese loc accidentul. Aici era parcă mai răcoare.

O întinse pe rănită pe sacul de dormit și, după ce-i făcu o injecție calmantă, se lungi și el pe prelata cortului și adormi, răpus de oboseală.

Când se trezi, după un somn agitat de coșmaruri, căldura parcă se mai potolise, dar tot îi dădea senzația că se află într-o saună încinsă. Totuși, se simțea mai bine și chiar îi era foame. Mâncă vreo doi-trei biscuiți și un baton de ciocolată energizantă și apoi îi trecu prin cap să vadă cu cine stă de vorbă. La figurat, bineînțeles, pentru că rănita încă nu se mișcase.

O lumină cu lanterna din cap până-n picioare. Era o femeie încă tânără, cu chip palid și slab, încadrat de bucle blonde, ciufulite. Avea un corp de adolescentă, micuț și delicat, fiind îmbrăcată într-un tricou și o pereche de jeanși albi, acum murdari de praf. Pe brațul stâng se întindea o tăietură urâtă, pe care Dominique o bandajă pe cât se pricepu de bine. Degetele ei erau lungi și subțiri, cu unghii tăiate cuminte și nedate cu ojă, purtând ca unică podoabă un ineluș subțire de argint. Din permisul de conducere, Dominique află numele necunoscutei: Jeannette Pointu.

Probabil că trecuseră deja o zi și-o noapte. Nici o mașină nu mai trecuse prin tunel, iar Jeannette nu își recăpătase cunoștința. Respira însă mai ușor, acum se vedea bine mișcarea de du-te-vino a pieptului ei și chiar când Dominique îi șterse fața cu un prosop umed, ea deschise ochii.

Dominique se bucură nespus la vederea ochilor triști, de un verde translucid, dar apoi realiză imobili tastea lor nefirească. Să fi fost atins vreun centru nervos și să fi paralizat? se întrebă el. îi venea să-și tragă palme că nu fusese niciodată prea atent la cursurile de prim-ajutor la care participase.

Și apoi se hotărî s-o hrănească. îi pregăti o supă ușoară și, ținându-i cu o mână capul, încercă să-i strecoare cu lingura lichidul printre buze. Jeannette se învineți, respirația i se îngreună, iar supa se prelinse pe la colțul gurii.

Rapid, Dominique o ridică în capul pieptului și, sprijinind-o cu genunchiul, îi deschise gura cu o mână, iar cu cealaltă îi trase limba afară.

Încet-încet, răbdător și tenace, reuși s-o facă să înghită câteva linguri de supă.

***

Jeannette era o fină gurmetă și felul său preferat de mâncare o constituiau fructele de mare, fierte, fripte și chiar crude. îi plăcea nespus moliciunea flască a moluștelor, pe care o completa cu un vin alb, Camei, vinul ei favorit. După care ieșea pe terasă, se așeza în șezlong cu o țigară - de asemenea Camei - între degete și se pierdea în reverie, scăldându-și privirile în verdele transparent al apelor maldiviene.

Iubea aceste ape mai mult mult ca orice pe lume. Se bucura de căldura și muzicalitatea lor, se bucura mai ales de transparența lor nemaiîntâlnită, dezvăluind privirilor indiscrete bancurile de pești jucăuși și multicolori.

O umbră neagră și urâtă, aducând vag cu o siluetă umană, un incub, desigur, îi tulbura visele.

-k -k

Dominique privea trăsăturile fine și nemișcate ale figurii femeii, consumând cu bună știință bateriile lanternei, într-o încercare disperată de a îndepărta gândurile negre și încâlcite care-1 frământau: avarie tehnică la vreo centrală nucleară, atentat terorist, conflict termonuclear...?

★ -A- -A-

Jeannette citise nu demult un album BD, *La survi- vante,* de Paul Gillon, al cărui personaj principal era o femeie - supraviețuitoare a unui dezastru nuclear - trăind singură într-o lume de roboți. Se amuzase citind peripețiile ei, însă le socotise simple fantasmagorii ale unui desenator cu capul zumzăind de idei trăsnite.

Lumea adevărată era mult prea realistă, în ciuda tuturor aparențelor, pentru a-și permite luxul unui asemenea joc, periculos și fără happy-end, gândea ea.

74

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

în dimineața celei de-a patra zile, calculată

după cantitatea de alimente consumată (parcimonios, ar trebui subliniat), Dominique plecă spre ieșirea din tunel, hotărât să vadă ce este afară.

Nu era mare lucru: cerul fără soare, întunecat de nori diformi și cenușii, o liniște teribilă, angoasantă și cadavrele carbonizate ale câtorva zburătoare, precum și al unui mic rozător zăcând pe asfalt.

Se întoarse abătut, deși bănuise ce o să găsească afară. Luă în drum farfuria de plastic în care se strângeau picăturile de apă ce cădeau printr-o infiltrație în peretele de granit și-și umplu termosul.

Ajuns lângă Jeanette, dizolvă în capacul metalic al termosului medicamente și-i dădu să bea.

Cine să fie tipul ăsta nebărbierit și urât mirositor care se ocupă de mine?, se întreba Jeannette. Ce caut eu aici, în loc să fiu cu Lise și Marijan? Când oare se va termina acest vis urât?

ir ir ir

Dominique se visa undeva, pe un atol în Pacific, singur cu această... Jeannette, de care se simțea inextricabil legat, în ciuda tuturor condițiilor vitrege în care se găsea. Sau, poate, tocmai din cauza lor.

Se trezi din pricina unui geamăt. Aprinse lanterna și, la lumina de-acum slabă a acesteia, zări o primă

tresărire pe fața Jeannette-i: o clipire repetată a pleoapelor. Și apoi o mișcare abia perceptibilă a buzelor, articulând greoi: „Meersi".

-Ar -A"

în ziua următoare, Dominique, înhămat la o targă (rucsacul său se putea ușor transforma în scaun sau targă) pe care era legată cu niște curelușe Jeannette Pointu, se îndreptă cu hotărâre spre ieșirea din tunel..."

Deși ea nu mai exista de exact cinci zile.

(iulie 1987)

Dealu Turcesii

Nu știu dacă ați călătorit vreodată într-o „rată" de țară, dar dacă n-ați făcut-o până acum, nici să nu încercați vreodată. Ascultați sfatul meu. Nu poate exista pe drumurile publice o chestie mai infernală decât această „rată", în care densitatea prafului și a gazelor de eșapamant este mult mai mare decât cea din exteriorul ei, iar încărcătura umană și animală depășește de cel puțin două ori capacitatea normală. Inchipiui- ți-vă un talmeș-balmeș de țărani, cufere, coșuri, papor- nițe, femei, copii, rațe, găini, popi, plase, genți, sacoșe, în care până și șoferul își împarte locul cu un alt pasager.

Ei bine, într-o astfel de arcă modernă a lui tata Noe am urcat împreună cu Adina, prietena mea, pentru a merge la bunici, într-o scurtă vacanță, în scopul unei așa-zise „evadări" din rău-famatul mediu citadin.

îi promisesem mai demult că o s-o duc la Govora. Și iată, acum mă țineam de promisiune. O mică precizare se cuvine însă aici. Adina crezuse că o duc la Govora-băi și se îmbrăcase... tot cam de oraș, cu o fus-

tiță de piele, tricou fără spate și sandale cu toc cui. Iar răul de mine o duceam la Govora-sat.

Le-le! în mașină, vă imaginați, tocuri de zece centimetri, călcături în picioare, coate sub centură, biata fată numai că nu și-a dat duhul. Noroc cu o mătușică: „Șezi, maică, lângă nepoata asta a mea, văz că tare pălișI!"... Draga de Adi, după ce se așează, se făcu mică- mică, să-mi ofere și mie loc. I-am zâmbit, nu avea de unde să știe, eu eram obișnuit de multă vreme cu asemenea călătorii... de agrement.

Ajunși la destinație, coborârăm și ne odihnirăm vreo zece minute pe o bancă din curtea cooperativei. Purceserăm apoi la drum. Până în satul bunicilor - Dealu Bisericii -, mai aveam încă, hă-hă, o bucată bună de drum. Sau cum spunea bunicul: mai mâneam o mă- măligă-ntreagă.

— Ce schimbare, Dodo, nu-mi vine să cred! se ex- tazie Adina.

într-adevăr, era o adevărată plăcere să străbați cărarea îngustă, șerpuind prin umbra liniștită a pădurii.

— Uite și-o veveriță! Vai, ce frumos! aplaudă Adina. Dar știi c-am obosit?

— Cu tocurile astea, te cred și eu. Era bine să fi luat o pereche de tenișI de la cooperativă, asta trebuia să facem.

— Ne întoarcem?! se miră dulce Adina.

— Ei, nu.

Și-o luai în brațe.

— Ce bine e, Dodo, mă mângâie ea.

Coborârăm dealul și ajunserăm la gârlă.

— Uite, vezi, podețul ăsta e făcut de bunicul meu.

— E frumos. Ai obosit, nu-i așa? Hai că merg pe jos, n-am pășit niciodată cu picioarele goale prin iarbă.

Urcarăm panta până la puțul satului.

— Și gardul ăsta și banca și jgheabul pentru vite, tot de tataie sunt făcute.

— Zău, domnule? Dar ce e bunicul ăsta al tău?

— Meșter rotar. Toate căruțele de pe o rază de șapte sate, de el sunt făurite.

— De-abia aștept să-1 cunosc.

Se apropie de noi un copil, trăgând o capră de funie.

— Săru-mâna, nene, îmi zâmbi el.

— Mă cunoști? mă mirai.

— Mata ești nenea Dodo. Pășteai vacile cu frati-meo, Tucalu.

— A, ești ăla micu' a lui Streche. Pe mamaie ai văzut-o?

— Da, e pe partea ailaltă a dealului. Stai s-o strig.

Și o strigă!

— Tată Linoooo!!! » »

— ...inooo!! ...inoo! vuiră dealurile și pădurile.

— Uuuuu!! se auzi vocea bunicii.

— Haaaide reepede, c-a venit Dodo de la oraaaaș!!

Adina zâmbea amuzată.

— Da, i-am explicat, ăsta e telefonul fără fir al sătenilor. Și încă n-ai văzut-o pe mamaie conversând cu cuscră-sa, de pe un deal pe altul.

De după cotul păduricii de salcâmi apărură două vaci. Și, în urma lor, bunica.

— Bine că te-ai mai gândit și tu, Dodule, să mai dai pe la noi. Hai să te pup.

Toc, toc.

— Da' fata asta cine e?

— Păi, ea e Adina, colegă de facultate și prietena mea.

— Bine ai venit, maică.

însă îi măsură circumspect fustița, lungă de numai două palme.

— La noi, maică, lumea nu e ca la oraș. Stă după gard și vorbește.

— Lasă, mamaie, că o să se schimbe. Mergem acasă? Că văd o foame... de trei persoane!

— Să scot apă și-om merge.

Scosei eu apă din fântână, cu ciutura, cum îi explicai doct Adinei și mamaie își puse găleata pe cap.

— N-o ajuți, Dodo? Nu cari tu...?

— Nu-nu, că n-am bolunzit într-atâta să nu mai pot duce vadra cu apă! vorbi bunica.

— Dar chestia aia ce e, Dodo, pe care și-a pus-o între cap și găleată?

— Se cheamă glamnică, Adi, și e făcută din cârpe.

— N-am mai văzut până acum o femeie cărând greutăți pe cap. Ba nu, mint, la televizor, odată, femeile alea din bantustane. Dar eu nu cred că aș fi în stare să car în cap mai mult decât o pălărie.

— Obișnuința te învață, Adi. Și e chestie doar de echilibru, atâta tot. Imaginează-ți că am văzut o femeie purtând în cap nici mai mult nici mai puțin decât o dormeză. De două persoane.

- Da?!

Mergeam înainte cu vacile, iar bunica venea în urma noastră. După ce urcarăm panta, intrarăm în sat. Era spre sfârșitul amiezii și, în afară de obișnuitele cotco- dăcituri, cucuriguri și alte sunete domestice, nu se mai auzea nimic.

— Am ajuns, Adi.

— Precis că și gardul, și poarta și tot ce e de lemn pe-aici tot de bunicul tău sunt făcute.

— Corect. Tataie trebuie să pice și el de-acum, e dus la serviciu.

— Păi e așa tânăr? se miră toată Adi.

— Da, are 72 de ani, însă nu pregetă să facă zilnic, cu bicicleta, 20 de kilometri dus-întors, până la Uda, că plouă sau ninge, n-are importanță. Lucrează la un atelier de tâmplărie, acolo, și mai ia opt sute în plus peste cei 30 de lei, pensia de ceapist.

- Da?!

— Îhî. Mamaie, pune masa, că leg eu vitele. Adi, du-te și te schimbă în casă.

82

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

Poarta se deschise și un bătrân nu prea înalt, dar țeapăn, iradiind o sănătate contagioasă, cu o geantă jerpelită petrecută pe ghidonul bicicletei,

pătrunse în curte. Era bunicul.

Îl sărutai pe obrajii săi aspri, totdeauna bărbieriți la sânge cu briciul dat pe piele.

— Bună ziua, făcu sobru bunicul.

Și îi strânsă mâna bărbătește.

— Tataie, haide să scoatem masa afară, la umbră, că e tare cald înăuntru. Ia mata și niște ziare curate, să punem pe masă.

Bunica așeză strachina cu ciorba de fasole pe masă, lingurile de lemn, turta de mălai coaptă în țest și ne îndemnă să mâncăm. Bunicul își făcu semnul crucii și ne oferi țoiul cu țuică.

— Nu, tataie, nu știi că eu nu beau? Iar Adina nici atât.

— Hai să trăiti, atuncea.

Și bău. Bunica prinse a dumica mălai în ciorbă și, în paralel, ne puse la curent cu noutățile zilei:

— A lu' Beliță iar a rămas grea și l-a trimis p-ăla micu' să-i dau o litră de rachie și-un ciur de mălai, și nu i-am mai luat bani, că nici n-avea, da' l-am chemat să vie când om culege prunele de la Delavale.

— Da-da, o aprobam noi, lucrând de zor cu lingurile în fasole.

— Cică i-au găsit câinele lui Onete, spânzurat cu jujeu'-n gard, l-a speriat moroaica, c-a văzut-o și țața

Mei astă noapte. Iar pe moș Odă iar l-a găsit Turceasa a mică jos din pat, l-a jucat aia în picioare toată noaptea și-a stins și lumina de la candelă. Iar Onete s-a dus la... da' io dumic și voi mâncați. Tudore, stați-ar îm- bucătura-n gât, mănânci ai?

— Mai taci, măi muiere, din gură, făcu bunicu-meu, impasibil.

— Da' cine e, tataie, moroaica asta? Ce se întâmplă, de fapt?

— Păi cin' să fie, nevasta lu' moșu Odă, din Piscul lui Călin, Turceasa a mare, aia de-a murit mâncată de porci.

— Ce spui, tataie?

— Da, muiere mai a dracu c-aia n-am văzut, poate doar mă-ta mare, că ce bine am dus-o când i-a tăiat doctoru' limba.

— I-a tăiat limba? îi scăpă Adinei.

— Da, fi-r-ar al iaca cui să fie de doftor, că trebuia să-mi curețe un dinte și el mi-a tăiat limba cu sfredelu', de n-am mai mâncat și n-am mai vorbit două săptămâni, răspunse bunica.

— Cele mai fericite din viata mea, mormăi bunicul spre mine.

— ... că dacă știam, mi-1 scoteam singură, cu briceagul, căde-i-ar toți dinții astăzi și mâine, de doftor nepriceput!

— Cum de-au mâncat-o porcii, tataie, pe Turceasa?

— Păi, dacă era rea, îi luă vorba bunica, și-i bătea ca pe draci... Când a intrat în cocină, să le toame-n troc lăturile, au tăbărât pe ea, au tăvălit-o în mocirlă și-au mușcat-o de nas și de urechi. A plesnit pipota-n ea de ciudă și de răutate, vrăjitoarea.

— Extraordinar, dom'le! Dar cu moș Odă cum e?

— Păi tot așa, după ce i-a mâncat zilele o viață-n- treagă, încai nici moartă nu-1 lasă și vine noaptea să-1 cănțească, beșnița. Noroc cu Turceasa a mică, soru-sa, cumnata lu' moș Odă, că-1 lă și-l îngrijește, c-altfel nici el nu-și mai ținea mult zilele...

— Da' lăsați-o bengăi d-a Turcească. Măi, Dodo, mai bine zi-i ce mai face Margareta?

— Care Margareta, tataie?

— Margareta Angliei! Se mai bate cu patagonezii ăia, la capătul lumii?

— Păi i-a bătut tataie, n-ai aflat? Dacă americanii, în loc să țină cu argentinienii, i-au ajutat pe englezi!

— N-am mai citit ziarele, că n-a mai venit Gheorghe deloc de la oraș. Da' Nostradamus?

— Ce-i cu el?

— Păi se sfârșește lumea, au ba? Nu-mi e de mine, că io mi-am trăit traiul și-am mâncat mălaiul, da' dacă pe taică-tău l-am făcut om, mai vreau să-1 văd și pe Gheorghe la casa lui și-apoi ce-o fi, o fi, poa' să dea și cu boamba atomică, că nu-mi mai pasă.

— Păi da, interveni bunica, moșu și-a cam făcut bagajele să se mute la deal.

Adina râdea de nu mai putea și mă întrebă cu lacrimi în ochi:

— Cum adică, pleacă de-acasă?

— Ei, nu... adică da, răspunsei eu amar, când o fi să fie, pleacă definitv, că mai la deal e cimitirul.

Tataie continuă impasibil:

— Odată mi-a povestit tătâne-meu cum a fost sfârșitul lumii la o mie nouă sute...

— Cum a fost, tataie?

— Cum să fie... Au tras clopotele la biserică toată dimineața, lumea s-a îmbrăcat în hainele de dumi- nică, a mers la cimitir și, după slujbă, s-a așezat în co- pârșeie, iar copârșeiele erau în gropi.

- Și, și?

— Au așteptat cu toți până la asfințit și, dacă n-a mai venit sfârșitul lumii, au plecat pe la cășile lor.

— Și-atâta?

— Da, doar că, dacă tot satul plecase la cimitir, au venit țiganii și le-au furat vitele și acareturile și ce mai aveau pe lângă casă...

— Uite, așa se scrie istoria, am concluzionat eu.

Terminarăm masa cu niște fructe. Apoi Adi o ajută pe bunica să spele străchinile, iar eu tăiai niște vreascuri pentru a doua zi.

— Vă culcati în casa bună, Dodule? mă întrebă bu- nica după ce-și isprăvi treburile.

— Nu, mamaie, în fânar, la aer.

— Păi atuncea, hai să-ți dau perinile și velința, că io cu moșu' ne culcăm.

— Așa devreme, mamaie?

— Păi da' cum!

Luarăm pernele (umplute cu paie!) și cuvertura, plus păturile pe care să le așternem peste fân și urcarăm în fânar.

— Nu-mi vine să cred, Dodo, trăiesc o senzație deose- bită, totul e atât de fascinant aici la tară... Iar bunicii tăi, ce oameni interesanti!

Cât de orășenească era naivitatea Adinei! Dar clipele pe care le trăiam erau într-adevăr minunate: să dormi în fân alături de fata pe care o iubești, sub un cer cristalin semănat cu stele, ehei!

Se auzeau greierii frecându-și piciorușele, licuricii scânteiau ici-colo, pădurea întunecată foșnea liniștitor, o lumină apărea și dispărea prin luminișuri... Ciudată lumină, însă! Părea flacăra unei torțe, dar ce curios, era verde...

Intr-un târziu adormirăm.

A A A

A doua zi, bineînțeles, ne trezirăm devreme; soarele de-abia făcea ochi. Un mic dejun frugal - lapte proaspăt muls, brânză dulce și mămăligă rece - și purceserăm la drum.

— Vezi tu, Adina, îi spusei eu la marginea satului, de-acum încolo pășim pe mirificul tărâm al copilăriei mele, copilărie fără ale cărei senzații n-aș mai fi eu, cel de astăzi...

De exemplu, în căsuța pe lângă care tocmai am trecut trăia moș Codin, un bătrân înalt și slab, parcă-1 văd, cocârjat peste un băț lung cu cârlig la capăt, cu care apuca ramurile copacilor și le apleca să dea frunză la capră. „Silică, na, Silică, na!" și-o tot smucea de fitilul cu care o ținea legată, biata capră învățase mili- tărie, nu glumă, că nu degeaba făcuse moș Codin războiul, doi ani în stepă, în marșuri epuizante. Povestea că seara, când făceau popas, dădeau la o parte mătasea-broaștei de deasupra băltoacelor rămase de pe urma ploilor și beau apă de-acolo, lalolaltă cu caii...

Și prin tufișurile astea pășteam noi animalele, și-mi spunea bancuri cu Zăroni, un ministru analfabet de pe vremea lui Gheorghiu-Dej, iar eu, când își aștemea cojocul pe iarbă și ațipea, îmi imaginam aventuri extraordinare în maquis, alături de Grele 7/13 și alte personaje fabuloase evadate din paginile revistei Pif.

Uite, acolo e gâldanul în care era să mi se înece vaca de pe vremea aceea, Lunica („Cum o cheamă pe vaca asta, mamaie?" „Vacă, cum s-o cheme! " mă repezea ea, exasperată de câte ori o întrebam), că dacă nu era unchiul meu Georgică, să vină cu oameni și frânghii s-o tragă afară, se îneca, că eu mereu mă jucam pe-acolo cu corăbioare din coajă de copac de-a corsarul Sur-

plouf, de-a căpitanul Cormoran sau Corto Maltese și am încasat-o zdravăn de la unchiul, așa încât m-am reprofilat pe alte jocuri, mai terestre.

Aici, în plantația de salcâmi, m-a prins pădurarul păscând vaca și jucându-mă de-a Robin de Bois și mi-a dat să aleg, ori mă bate, ori îi dă amendă lui tataie.

Iar în livada asta de pruni am alergat odată după o vițea căreia i se făcuse de buhai, de-am transpirat și am răcit zdravăn, dar mie mi-a plăcut, că-mi imaginam că galopez prin prerie, alături de Loup Noir, căpitanul Apache și Teddy Ted.

Pe tăpșanul de colo, care altădată era aproape o insulă, fiind înconjurat de cele două brațe ale râului, îmi construisem, între niște arbuști, o cetățuie și o păzeam, înarmat până-n dinți cu suliță, scut, briceag, arc și săgeți, contra lui Erik cel Roșu și Ragnar vikingul.

Și aici în pădure, pădurea bătrână i se spune, veneau uneori căprioare să pască alături de vaci, iar primăvara auzeam boncăluitul cerbilor... Poate ai și tu noroc să vezi vreo căprioară... Oamenilor nu le prea convine, cică le strică grădinile; dar mai mult le stricam noi, copiii, furând pere și prune, dovleci în care tăiam ochi, nas și gură și băgăm câte o lumânare înăuntru ca să-i speriem seara pe țânci, și porumb pe care îl coceamîn jar...

— Șșș, Adina, ia du-te încet și pune mâna pe buturuga de colo.

— Ha! făcu Adina când buturuga țâșni aproape de sub mâinile ei și o rupse la fugă pierzându-se printre tufișuri. Un iepure! se miră ea.

— Ei da, un iepure. Țin minte că, într-o noapte, bunicul a prins o vulpe chiar în cotețul găinilor.

— Și ce-a făcut cu ea?

— Guler pentru o altă mătușă a mea, Nina.

— Nina balerina, îți place Jo Dollan, Dodo?

— Jo Dollan e la două sute de kilometri depărtare, Adina. Aici cel mult pot să apară Arthur, fantoma justițiară și tataia Passe-Passe sau, eventual, Triștii și Veselii.

— Frumoasă copilărie ai avut...

Și tăcurăm amândoi. Ore în șir am bătut poteci umbroase prin liniștea maiestuoasă, de catedrală, a pădurii.

Intr-un târziu, când stomacurile noastre începură să tune și să fulgere, amintindu-ne de bunicii care ne așteptau cu masa pusă, ne întorserăm acasă.

— Mai stăteați mult? ne luă în primire bunica încă de la poartă, dar bunicul ne făcu cu ochiul și ne invită să ne așezăm.

Ciorbă de ștevie, ouă prăjite cu jumări, o oală imensă cu lapte bătut și monologul obișnuit:

— Anatolie, pădurarul, a venit că trebuie să ieșim la coasă, Tudore, vezi s-o ascuți bine, iar Minghiraș bătrânul te roagă să-i repari o roată la căruță, că i s-a spart obada... Dodule, la nămiezi te duci pân' la compera-

tivă, să iei niște pâine, că mâine poate pică și Gheorghe de la oraș... Cică s-a întors fata lu' Onete acasă, de trei zile o căutau disperați, c-au crezut c-o fi fugit c-un băiat din Linia Mare, care-o juca la hore, da' nu, cică e plină de zgârieturi și de vânătăi și-are hainele rupte și umblă ca beată, deși nu duhnește, și bolborosește tot timpul mama Turceasa, mama Turceasa...

— Și n-au dus-o la doctor? se miră Adi.

— Ei doftor, ce doftor în pustietățile astea, i-a dat Toma veterinarul niște nasturi și-au culcat-o în pat. Și l-au chemat și pe părintele Popa ca să-i citească și s-o dezlege de făcătorie...

— Tataie, matale ce zici de Turceasa asta?

— Ce Turceasă, Dodo, scorneli de-ale babelor, aia e! Io nu mai cred în de-alde astea de când am fost cu soru-mea, Viorica, care s-a născut beteagă de ambele picioare, la sfântul ăla de la Maglavit, cum îl cheamă, Petrache...

— L-ai cunoscut pe Petrache Lupu, tataie? Extraordinar! Ia povestește-ne, eu nu știu despre el decât din cărți.

— Ce să-ți povestesc, măi Dodo, într-o dimineață ne-am suit mai multi într-o căruță și-am purces la Maglavit.

— Și cum a fost?

— Ca la bâlci, lume grămadă la marginea unei râpi și pe o schelărie de scânduri stătea „Sfântu" și gângă- vea Dumnezeu știe ce, că nu se înțelegea nimic.

-Și?

— Și-am aprins și noi câte o lumânare, că erau cu miile, ziceai c-a luat foc câmpia. Când ne-a venit rândul, ăla a bolborosit ceva deasupra Viorichii și-am plecat.

— Și s-a făcut bine!

— S-a făcut, de unde să se facă? Am dus-o și la spital la Vedea și i-au dat niște cârje, da' tot degeaba, că la un an s-a prăpădit, Dumnezeu s-o ierte.

— Dar Petrache Lupu o mai trăi?

— Trăiește, de ce să nu trăiască, are pensie de cea- pist și cică și-a amenajat și-o clocitorie de pui. Ei, dar s-a făcut de culcare, se uită bunicul la ceas și, închi- nându-se, se ridică de la masă și merse pe prispă, la umbră, pentru somnul de după-masă.

Spre sfârșitul amiezii, când soarele nu mai dogorea la puterea-i maximă, prin pădure, în drum spre cooperativă, îi povesteam Adinei:

— Uite, vezi, ăsta e drumul pe care îl bătea zi de zi papa - c-așa îi zic eu lui tata -, când se ducea la școală, îmi povestea că își pregătea lecțiile pe vale, scriind pe genunchi și supraveghind cu un ochi vitele, să nu intre în porumb. Și mai spunea că la arat, dânsul ținea boii de curmei în față, în timp ce tataie, la coarnele plugului, când dădea cu biciul nimerea ba în boi, ba în papa, îndemnându-i la mers...

Liniștea pădurii în amurg.

— Din când în când, destul de rar, când are

timp și chef, își mai amintește de copilăria sa și-mi povestește. Intr-o seară, la vecinul bunicului de peste drum, pădurarul, care tocmai se însurase, au venit hoții, sau poate erau partizani, nu mai știu. Unul s-a ascuns după coltul casei, iar ceilalți doi au dat buzna înăuntru. Dar, în timp ce nevastă-sa scotocea în lada de zestre după bani, el l-a lovit pe unul dintre hoți și a scos de sub o laviță pușca și i-a amenințat cu ea.

Hoții au fugit afară și au început să tragă cu pistoalele. Tataie, care era în curte când s-au pornit împușcăturile, a intrat în țarc și s-a ascuns printre oi. Și când l-a văzut pe papa care fusese trimis de bunica să-l cheme în casă, l-a trântit cu o palmă la pământ și l-a acoperit cu propriul său trup.

— Și până la urmă?

— Până la urmă hoții au prădat o altă familie, mai la deal, iar a doua zi, când papa mergea la școală împreună cu alți copii, le-a ieșit în cale fostul învățător, care fusese legionar înainte de război și-acum se ascundea în păduri, și i-a întrebat dacă au venit americanii...

— Ce poveste!

— Culmea e că învățătorul știa el ceva, papa a găsit odată o parașută în pădure...

— Zău? Și ce-au făcut cu ea?

— Ce să facă, au decupat-o în bucăți și au făcut-o fețe de masă pentru tot satul.

La cooperativă, pe lângă pâine, am cumpărat și un San-Antonio rătăcit cine știe cum printre alte cărți prăfuite și ne-am întors acasă.

— Știi, într-o seară ne întorceam de la căminul cultural, mai multi băieți și fete, tocmai văzusem „Romeo și Julieta", și urma să trecem peste podeața asta și unul dintre băieți s-a fofilat, s-a ascuns pe nesimțite sub podeață și când noi, tot grupul, am trecut, a apu- cat-o de picior pe una dintre fete. A urlat de s-a auzit peste văi și mă mir și azi cum de n-a leșinat.

— Bună seara, tanti, salutai eu o bătrânică îndoită de șale, cu fața acoperită cu o maramă neagră, care trecu pe lângă noi fără să ne bage în seamă.

înciudat, întorsei capul și-mi încrucișai pentru o secundă privirile cu ea: un fel de rânjet sardonic îi schimonosea fața, care era numai o rană; îi lipseau bucăți din obraji, nasul și buzele.

— Dodo, Dodo, ce-i cu tine? mă readuse pe pământ vocea Adinei.

Bătrâna dispăruse în întuneric.

— Adina, a trecut pe lângă noi cineva?

— De ce mă întrebi? A trecut o bătrână...

— Și... n-ai observat nimic ciudat la ea?

— Nu, ce trebuia să văd?

— ...nimic, lasă.

Am ajuns acasă, am mâncat pește prăjit și colarez și ne-am culcat.

Bătrâna, țintuindu-mă în loc cu rânjetul ei mefistofelic, se apropia de mine. Avea ceva straniu în priviri, de mă paralizase pe loc. Ochii ei verzi luminau ca niște faruri, orbindu-mă și împiedicându-mi mișcările. Și deodată am simțit-o în spate, înghiontindu-mă cu călcâiele în șale: „Hiia! Dii, boală!"

Alergam prin pădure cu vrăjitoarea în spate și mă miram cum de nu oboseam, cum de nu mă izbeam de copaci. Aș fi vrut s-o arunc pe jos... sau poate că nu... Picioarele mi se mișcau într-un ritm din ce în ce mai rapid. Și, deodată, un fulger despică întunericul. Tunetul îl urmă destul de târziu, apoi un alt fulger și o rafală năpraznică de ploaie. Vrăjitoarea mă chemă cu vocea Adinei:

— Dodo, ce ai? Dodo, trezește-te! Te rog, trezește-te!

Deschisei ochii, udat nu știu dacă de lacrimile Adinei sau de picăturile de ploaie răzlețe care pătrundeau în fânar. Ploua cu găleata.

Privii cadranul fosforescent al ceasului: unu. Auzeam câinii din sat urlând de parcă ar fi simțit un cutremur.

— Să mergem în casă, Adina.

Ploaia ne udă leaorcă, dar în casă erau schimburi uscate.

— Ce s-a întâmplat, Dodo?

— Cred c-am mâncat prea mult și-am visat urât.

— Dădeai din picioare îngrozitor. Știi ce m-am speriat?

— Gata, mi-a trecut. Totul e în regulă acum.

Ploaia încetă și într-un târziu adormirăm în acordurile muzicii de la Radio Monte Carlo.

ft ft ft

M-am trezit aproape de prânz. Am deschis fereastra și, fără să vreau, am ascultat discuția femeilor așezate pe banca din fața porții:

— ...au atins lemnul coșciugului, bărbații au aruncat uneltele și-au fugit. Și-a rămas Turceasa a mică singură și a desfăcut cu o cazma capacul și când s-a văzut față în față cu ea și-a adunat toate puterile și i-a băgat țărușul drept în inimă!

— Haaa!

— Ai nu, zău?

— A avut ea curajul ăsta? Io n-aș fi rezistat, aș fi crăpat pe loc!

— Și cică Turceasa a mare a deschis pleoapele și ochii ăia ai ei, verzi, cu care l-a vrăjit pe moș Odă în tinerețile lor, erau stinși ca doi tăciuni în vatră.

-Și?

-Și?

— Și-a-nchis coșciugul și l-a îngropat pe loc. A făcut-o leoarcă ploaia pân' acasă, dară pentru întâiaș

96

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

dată după patruj de zile, moș Odă a dormit liniștit și nici candela nu s-a mai stins. Mă, puță, pleacă mă d-aci, nu mai fă praf în drum, că când ți-oi păli una, îți cad putigăii!

Se auzi glasul unui copil care se îndepărta protestând.

Am trezit-o și pe Adina, ne-am spălat, am mâncat - mai puțin de data aceasta -, mi-am îmbrățișat bunicii și am plecat în stația de autobuz.

Ar A Ar

Seara, cu papa și maman, stăteam la o parolă în fața câte unei cești cu ceai fierbinte.

— Papa, ai auzit de Turceasa?

— A, ți-a povestit și ție tata legenda ei? Mie mi-a spus-o Bunu, tata lui tata, străbunicul tău, cum ar veni. De-atunci cătunul Piscul lui Călin, unde locuiau ei, s-a numit Dealu Turcesii. Dar nu e decât o legendă.

(1986-1988)

Drumul spre victorie

1

Acolo unde apele lenește ale fluviului se împreunau cu cele învolburate ale mării, acolo deci, într-o bărcuță pe jumătate plină cu apă, expiră pentru ultima dată un Bătrân cu fața brăzdată de riduri și rămase așa, cu ochii larg deschiși, îmbrățișând imensitatea liberă a albastrului.

2

Mai întâi săriră gardul cei doi Soldați, urmați îndată de Ofițer, care îl ajută pe Domn să o coboare pe Doamnă, iar la urmă de tot Tânărul.

„Nu mai pot, nu mai vreau să merg!" exclamă Doamna și se lăsă moale în iarba proaspăt cosită.

„Domnule Ofițehr, v-aș hruga, să poposim aici în noaptea aceasta" vorbi Domnul..

„Da" aprobă Ofițerul. „Soldați, ascultați comanda la mine! Drepți! La dreapta! Trei pași înainte, marș! Drepți! Puneți jos armele! Drepți! înapoi, în repaus, rupeți rândurile, marș!"

Soldații se conformară ordinelor și apoi se trântiră și ei pe o căpiță de fân. Tânărul veni lângă ei.

„Oahre cât să fi mehrs până acum, domnule Ofi- țehr?" întrebă Domnul, scoțându-și pantofii din picioare și masându-și tălpile.

„Vă spun cinstit, Domnule, habar n-am. Nici nu mi-a trecut prin cap să țin socoteala cât timp a trecut. Poate Tânărul să știe, că-1 văd tot timpul notând ceva într-un carnețel." 1

Tânărul, auzindu-se vizat, dădu imediat replica.

„Nu-nu, eu notez grădinile prin care am trecut până acum, să nu ne trezim că ne învârtim în cerc."

„Dahr cum poți, Tinehre, să le deosebești, că toate seamănă înthre ele: pomi, zahrzavaturi, viță de vie..."

„Nu-i adevărat, fiecare grădină are un ceva al ei: un țăruș înfipt într-un anume fel, un pietroi nelalocul lui, un pom crescut într-o parte. Nici una nu seamănă cu cealaltă!"

„Da-da, bine. Soldați, mergeți să culegeți roșii, castraveți și ceapă, spălați-le în gâldanul de colo și veniți să mâncăm. Și-aveți grijă să nu vă simtă vreun câine!"

Sfârșiră frugala cină cu o enormă lubeniță pe care Soldații o tăiaseră cu baionetele, după care se cuibăriră care pe unde nimeri, și se culcară.

A doua zi, și următoarele, iar garduri de sărit, iar poteci de bătut printre straturi de zarzavaturi, prin umbra pomilor din livezi sau pe marginea gâldanelor, iar câini care-i lătrau ca turbați și săreau să-i muște, iar oameni care, ciudat, se făceau că nu-i văd, deși treceau la numai câțiva pași de ei...

„Nu! Nu și nu și nu! Ajunge! Sunt bolnavă de stomac! Sunt plină de praf! Nu mai fac un pas! Nu mai merg nicăieri! Vreau să știu și eu ce înseamnă să mai dormi într-un pat! Să mai mănânc o mâncare caldă! Să-mi amintesc cum arată o casă de dinăuntru! Aici rămân și nu mă mai mișc nici moartă!

„Domnule Ofițehr!

„Hum! Hum!"

„Vă hrog, domnule Ofițehr!"

„Uite ce o să facem: intrăm în curtea omului ăstuia și-i cerem, ce-o fi, o fi, să ne găzduiască o noapte. Dup-aia însă, mergem mai departe. Soldați, drepți! In rând câte unul, înainte marș!"

Unul dintre Soldați împinse portița care despărțea grădina în care se aflau de o curticică și pătrunseră toți într-însa. Un câine hămăi de să rupă lanțul gros cu care era legat, însă țăranul ce se afla în curte, așezat pe un scăunel cu trei picioare, cioplea impasibil un țăruș. Ofițerul își aranjă centura și diagonala, porthartul și binoclul, și se apropie de țăran.

„Mă, nene!"

Tceac! Tceac! Tceac!

„Mă, nene, n-auzi!"

Tceac! Tceac!

Ofițerul puse mâna pe umărul țăranului și-l smuci. Acesta, lovind ritmic cu barda vârful aproape ascuțit, șopti abia perceptibil:

„Purcedeți în grădină și așteptați inseratul. Vin eu după 'mneavoastră."

Ofițerul îl privi cu uimire, apoi ridică din epoleți și se întoarse către ceilalți:

„A zis să așteptăm căderea nopții, că ne caută el."

Se așezară în tăcere printre rândurile înalte de porumb. Doamna plângea încetișor, Domnul încerca să o liniștească, dhragă, suntem în lume, nu se cade, cei doi Soldați jucau pietricica pe mutește. Tânărul nota ceva în carnețel, iar Ofițerul se trăgea nervos de mustață.

Când soarele se ascunse după crestele mătăsoase ale porumbilor, auziră vocea șoptită a țăranului:

„Psst! Mă, domnii de-acolo!"

„Noi suntem" răspunse Ofițerul.

„Purcedeți încoace! Da' ușor, să nu ne simtă vecinii!"

Unul câte unul, cu capetele instinctiv lăsate în jos, pătrunseră în curte (câinele nu-i mai lătră, îi cunoștea de-acum) și apoi în casă. Toată locuința n-avea decât o prispă și-o încăpere: un pat lat, cu un munte de pe- rini și velințe pe el, un cuptor afumat, masă, laviță, într-un colt o ladă de zestre cu închizătoare metalică >
și, pe pereți polițe pline cu oale, ceaune și tot ce trebuie într-o gospodărie țărănească.

Pe masa rotundă și joasă, așezată pe un fund de lemn, aburea o mămăligă uriașă. Li se părea uriașă și pentru că nu mai văzuseră așa ceva de... de mult timp, în orice caz. Dacă or fi văzut vreodată.

Se așezară tăcuți în jurul mesei. Tăcuți, dar cu ochii grăind o foame teribilă. Femeia țăranului, înaintată în vârstă și ea, așeză pe masă o strachină cu brânză, una cu niște pește tăvălit în mălai și-apoi prăjit și un blid de fasole bătută. Le întinse câte o lingură de lemn și le ură poftă bună. Apoi se așeză pe pat, lângă bărbatul ei, și priviră cu o uimire mută, tipic țărănească, mișcarea rapidă a lingurilor.

Un ceaun de fasole bătută mai târziu:

„Măi, nene, de ce oamenii nu vohr să ne phrimească în cuhrțile lor și să stea de vohrbă cu noi? Dumneata ești phrimul cahre ne omenești."

„Acu', trebe să-nțelegeți, dacă vine fiscul și vă găsește aici musai să plătesc amendă."

„Fiscul?"

„Că n-avem voie să primim străini în bătătură, nici măcar pă vecini."

„Cine e fiscul?"

„E tot niște domni ca 'mneavoastră, dar care dau amenzi."

„Dar cine sunt? Cum arată?"

Ridicare din umeri...

„Sunt militahri, ca domnul Ofițehr?"

„Nu știu, domne, am uitat. E-atâta vreme de când n-au mai venit!"

„Păi atunci de ce vă temeți? Poate n-au să mai vină niciodată!"

„Nțț. Asta s-o creadă mutu'. Ăia vine când ți-e lumea mai dragă: ai străini în bătătură, pac, amendă, ai făcut copii, pac, amendă, nu ți-ai îngrijit grădina, pac..."

„Amu ar fi bine să punem capul jos, că prăpădim uleiul. Muierea voastră o să doarmă cu a mea, ete colea, iar noi musai la pătul, în paie. Și mâne dimineață pur- cedeti încotro vi s-o arăta, că io n-am chef de belele."

In urma bărbaților, femeia țăranului scoase de sub pat o albie în care turnă apă fiartă dintr-un tuci negru de funingine și o ajută pe Doamnă să se spele.

„Eh, nici nu mai știu ce înseamnă apă caldă!" oftă aceasta.

„Lăsați matale, că după ce te lai, te trag și-o să ador- miți ca un prunc."

In acea clipă de după cuptor se auziră niște scâncete. Doamna, speriată, își acoperi cu mâinile pieptul:

„Cine-i acolo?"

„Acu' să nu-ți fie cu supărare, dragă Doamnă, ie fe- cioru-meu."

Și scoase de după cuptor o copaie în care scâncea, ca după somn, un copil mic și bucălat. Femeia îl luă în brațe și începu să-1 legene.

„Și te-oi ruga să nu spui la nime, că nu-i voie și ne-a- mendează fiscul, da' ce să-i faci, oameni singuri, fără un suflet de copil în bătătură, tare greu ne-ar fi fost!"

„Nu, n-ai grijă, promit că n-am să spun la nimeni", făgădui Doamna, stând cu spatele și uscându-se cu un ștergar înflorat.

Se culcară amândouă, cu pruncul între ele, și Doamna adormi abia într-un târziu, atât de mult o tulbură prezența acelui boț de came fierbinte lângă dânsa.

Afară, în lumina oarbă a lunii, se auzeau șoapte peste garduri și pe la colțurile caselor: „Dă-mi tesla înapoi", „Ți-a fătat purceaua?", „împrumută-mi o măsură de porumb"...

A doua zi, încă înainte ca primul cântat al cocoșilor să fi adus soarele pe cer, țăranul îi trezi pe străini și-i îndemnă la drum. Doamnei îi dădu o pereche de opinci din piele de porc, croiți de cu seară direct pe piciorul dânsei și-i opri în schimb pantofii cu toc, e drept, un pic scâlciați, *da' las' că i-oi repara și i-o purta muierea mea seara, înainte de culcare.* Le mai dădu o traistă cu merinde și ziua bună.

Iar garduri de sărit, poteci de bătătorit printre rânduri de porumb și șpalieri de vie...

„Totul e să ajungem la un drum, un drum cât de mic, dar drum, că pe urmă ne descurcăm. Drumul o să dea într-altul mai mare și-apoi tot o să ajungem undeva."

Tânărul, care răsfoise în pătul (la lumina opaițului - în ciuda bombănelilor țăranului) niște terfelituri de hârțoage ilustrate, i se adresă Domnului:

„Am văzut aseară în hârtiile alea vechi că există drumuri pe care am putea merge toți umăr la umăr

și chiar cu mâinile întinse! Și pe ele merg oamenii în niște cutii pe roți, care merg singure..."

„Alea se numesc otomobile, dacă îmi aduc bine aminte..."

„Și am văzut case mari, tare mari, în care oamenii stau unii peste alții cu zecile, poate chiar cu sutele..."

„Da-da, îmi amintesc ceva..."

„Domnule, nu vă luați după Tânăr, sunteți doar om serios." interveni Ofițerul. „Nu ne interesează ce-a fost înapoi, ci doar ce e înainte!"

„Și-n definitiv, ce e înainte?" se răsti Tânărul.

„Da, chiar așa, unde mergem, la urma-urmei?" interveni și Doamna.

„Dhragă..."

„Noi nu mai mergem nicăieri!" se hotărî unul dintre Soldați. >

„Măi, leat, ce e aici? Răzmeriță? Culcat! Drepți! Ia stai așa! Unde ți-e arma?!"

„Zău, mă?" Mă crezi șoșoi? Vrei să te rupi de trupă? Nu-i nimic, te-aranjez eu: zece zile de arest! Tu, ia-1 în primire!"

,,'Țeles, să trăiți!"

Incidentul păru închis pe moment. Pomi, zarzavaturi, porumb, viță de vie...

„Dragă, atâta lucru am dreptul să știu și eu: unde mergem?" își aminti Doamna.

„Dhraga mea, domnul Ofițehr, deși ahre de îndeplinit o misiune foahrte imporhrtantă, ne-a îngăduit să-1 însoțim. Acolo unde mehrge dânsul, acolo mehrgem și noi. Vezi bine că ahre phrobleme cu thrupa, de ce-1 mai superi și tu cu înthrebările tale idioate?"

„Mă rog, pot să știu și eu ce misiune are domnul Ofițer?" »

„Nu știu, e sechret militar."

„Doamnă." se opri Ofițerul. „Pentru că țineți morțiș să știți, o să vă spun. Am aici (și se bătu peste porthart) documente de importanță vitală și trebuie să ajung cu ele la prima autoritate. Odată misiunea îndeplinită, sunt liber să fac ce vreau, și liberi sunteți și dumneavoastră."

„Nu-i adevărat!" rosti, aparent calm, Tânărul.

Toate privirile se întoarseră spre el.

„în porthart nu e nimic, poate numai praful adunat în cale."

„Mă faci mincinos? Nu-ți permit, Tinere..."

„Acesta e adevărul și ca să-i conving pe ceilalți că n-am dreptate trebuie doar să desfaci și să le arăți porthartul!"

„Eu nu mai merg nicăieri!"

„Tu să taci, că ești în stare de arest!"

„Domnule Ofițer, permiteți să raportez: nu există documente, nu există misiune. Nu văd de ce să mai mergem atâta, căutând ceva care poate nici nu există?"

„Trebuie să mergem, băieți. înțelegeți-mă. Există o disciplină. Mie mi s-a ordonat să merg și să caut o autoritate, e drept, tare mult a trecut de-atunci, nu mai știu nici cine mi-a ordonat și nici de documente. Nu știu nici măcar unde mergem, dar trebuie să mergem. Și, de altfel, nu putem rămâne pe loc, în grădinile oamenilor. Ați auzit și voi: fiscul, străini, amendă..."

„Putem să lichidăm niște țărani și să trăim în locul lor."

„Ar trebui să lichidați cam mulți!" ricană Tânărul.

„Uite, să punem la vot, democratic." propuse în cele din urmă Ofițerul. „Trupa nu votează, iar eu sunt pentru mers înainte. Altcineva!"

„Domnule Ofițehr, vă hrog să nu vă supărați, dahr eu și soția mea... ne abținem."

„Tinere?"

„înainte!"

„înainte?!" se minunară toți, uitându-se la Tânăr de parcă atunci îl vedeau pentru prima oară.

„Nu se poate, Tinere, dumneata trebuie să votezi contra mea, e legea contrariilor!"

„înainte!"

„înainte, unde? Eu, că sunt ditamai Ofițerul și nu știu unde mergem, iar dumneata știi?"

„Da, știu!"

„Unde?" se repeziră toți.

„Eu știu!"

„Ce facem, Domnule? Doamnă? Băieți?"

„Domnule Ofițehr, voia dumneavoasthră!"

„Eu? Sunt doar Ofițer, nu decid, ci execut ordinele superiorilor mei."

„Aici, dumneavoasthră sunteți cel mai mahre, dumneavoasthră hotăhrâti."

„Eu hotărăsc... Bine. Soldați, ascultați comanda la mine! Luați două topoare de la țărani, tăiați lemne și construiți un turn de observație, acolo sus, pe deal. Vă urcați în el, priviți cu binoclul și căutați un drum. îl găsiți și veniți să raportați de îndeplinirea misiunii. Aveți trei zile la dispoziție. Executarea!"

încă trei, fată de nenumăratele zile câte se duseseră deja până atunci, au trecut repede. De întors, s-a mai întors un singur soldat:

„Domnule Ofițer, raportez: nici urmă de drum. Peste tot doar curți și grădini, livezi și vii. Tot pământul e acoperit de curți și grădini, de livezi și vii."

3

în mâna Bătrânului, într-un carnețel cu coperțile roase, o ultimă însemnare se pierdea sub arsura umezelii:

„Omule liber, întotdeauna vei îndrăgi marea!"

(martie 1988)

Farmacia nr. 1

îmi apăruse un amărât de herpes și, pentru că în orășelul în care lucram nu se găseau medicamentele necesare preparării soluției unguent recomandată de dermatolog, m-am urcat în tren și m-am îndreptat spre Capitală, cel mai apropiat oraș.

Era duminică. Și, bineînțeles, farmaciile cam închise. Când îmi pierdusem și ultima speranță, un moșulică simpatic, văzându-mă posomorât și bombănind în fața unei farmacii cu ușa zăbrelită, mă abordă și îmi spuse:

— Mergeți la Farmacia nr. 1, acolo e deschis și duminica. Nu știți unde e? în spatele magazinului „Bucuria copiilor", pe o străduță mai dosnică...

— *Danke schon,* i-am mulțumit pe românește și am galopat spre farmacia visurilor mele.

Am nimerit-o din prima. Am deschis ușa și m-am postat în fața cassei (cu doi de s, vă rog), cu mâna uitată atârnată de buzunarul de la cămașă, unde țineam rețeta, și cu ochii lipiți de splendidele coapse descoperite de fustița strâmtă a domnișoarei din spatele cassei.

Ea mi-a interceptat privirile, m-a driblat, făcându-mă să le ridic la o înălțime decentă și apoi m-a chestionat melodios.

— Ce doriti? »

Ai, ai, ai...

— Numai această retetă, dacă sunteti amabilă.

Domnișoara se dovedi amabilă, luându-mi rețeta și începând s-o silabisească. Eu purcesei în a-i analiza și partea superioară: păr lung pieptănat pe mijloc, ochi negri râzând, năsucul în vânt, buze subțiri...

Nu știu dacă o fi adevărată chestia cu arcașul Eros, care săgetează orbește în stânga și-n dreapta, dar dacă este, apoi sigur eu am fost cel nimerit de săgeata azvârlită în clipa aceea.

— Poftiți la ghișeul celălalt, până dau colegei mele să citească reteta.

»

M-aș fi dus și la capătul universului pentru ea, darămite la un ghișeu aflat la doi pași de cassă.

— Nu prea înțelegem scrisul, îmi spuse, în timp ce calcula prețurile de pe marginea rețetei.

Deh, scris de doctor, mi-am zis și am încercat s-o ajut:

— Aici scrie hidrocortizon, iar aici acid boric, dar mai departe nu mai știu nici eu.

— închipuiți-vă că i-am descifrat hieroglifele totuși, dacă m-am apucat să calculez prețurile, nu? Că doar nu le puneam de la mine, așa, aiurea, îmi făcu ea conversație. Marți dimineață e gata preparatul.

— Aoleu, ce mă fac, eu nu sunt din București și nu pot să vin decât duminica. Nu e posibil până diseară?

— Noi închidem la doisprezece. Stați totuși să vorbesc cu colega mea.

Se duce în încăperea alăturată și revine, unduin- du-și silueta aerodinamică (cu coeficientul de fiabilitate 100%).

— Colega mea a fost drăguță și vi-1 prepară până la doisprezece. Reveniți atunci, puteți?

— Da, da, de-abia diseară plec.

— Bun, haideți să plătiți la casă.

Privesc socoteala și constat că am de plată opt plus doi virgulă șaptezeci, plus zero virgulă zero șapte, plus doi virgulă cincizeci, plus zero virgulă nouăzeci, total paisprezece lei și șaptesprezece bani.

— Paisprezece lei și cincisprezece bani, spune ea și apasă pe butonul care face cline.

Ii întind douăzeci și cinci de lei și-mi dă rest unsprezece:

— Tot eu vă rămân dator? zâmbesc încurcat.

îmi zâmbește și ea. Ai, ai, ai...

îmi taie un bon pe care scrie data și ora la care trebuie să mă prezint și iar îmi zâmbește:

— La doisprezece, da?

— Da, mă perpelesc eu.

Am ieșit din farmacie fredonând pe ritmul melodiei din filmul *Butch Cassidy and Sundance Kid,* cu Paul Newman și Robert Redford în rolurile principale:

„Poate în cap să-mi cadă și-o cărămidă!

Sunt fericiiiit!

Cred că m-am îndrăgostit!"

Nu cred, sunt sigur.

Până la ora rendez-vous-ului m-am culturalizat citind titlurile cărților expuse în vitrinele anticariatelor.

La doisprezece punct eram în fața ghișeului, însă în spatele unui medicinist străin care nu știu ce tot o vrăjea: că are nevoie de medicamentul cutare, că face practică la stomatologia de pe Craiovei, la care domnișoara (special îi privisem mâinile și constatasem cu bucurie că nu are verighetă) și-a pipăit obrajii și a zâmbit:

— Nu, la stomatologie n-am nevoie. Domnu', dați-mi bonul.

A trebuit să-mi ciocănească în geam, că eu, privind-o, navigam deja în alte dimensiuni spațio-temporale și nu mai auzeam nimic. Mi-a întins o sticluță cu un lichid albicios.

— O aplicați de trei ori pe zi, local. E pentru nas, nu?

Cât pe ce să-mi cadă ochelarii de mirare.

— Nu, nu, e pentru herpes.

A fost rândul ei să se mire:

- Da?!

— Aoleu, cine știe ce preparat mi-ați dat. In condițiile astea mai bine aștept să se vindece de la sine...

— Nu, nu, nu vă îngrijorați, mai rău decât atât în niciun caz nu poate să vă facă.

— Mulțumesc pentru încurajare. Dacă o să mă îmbolnăvesc mai rău, am să vin să-mi dați altceva. Dacă o să mai pot.

A zâmbit (ai, ai, ai):

— Dar vă rog, mai poftiți.

— Vă mulțumesc mult, la revedere.

Trebuia să plec și nu m-aș fi clintit de-acolo pentru nimic în lume. Am ieșit, în cele din urmă, stând de vorbă cu mine însumi: „Și asta a fost tot? De-acum n-am s-o mai văd niciodată? Nu se poate!"

Intr-adevăr, nu s-a putut.

Cefereul și-a găsit în mine un client statornic. Săptămână de săptămână eram prezent în fața cassei Farmaciei nr. 1 și cumpăram vitamina A, B, C, D, alcool mentolat, piramidon, aspirină, calciu efervescent și „n" alte medicamente de care aveam habar. Mă vedea, ochii îi mijeau fermecător și clătina încetișor din cap - semn că, de-acum, mă recunoștea... și-atât.

Aș fi vrut să..., ba nu, să..., de fapt, ce aș fi vrut?

Da, aș fi vrut s-o invit măcar la o înghețată, la cofetăria București, cea mai elegantă din Capitală. Dar nu aveam curaj.

Dacă mă refuza? Dacă îmi trăgea și vreo două, să mă satur de cireșe amare și invitații impertinente? Dacă, dacă!

Dar dacă nu m-ar fi refuzat?

Mă imaginam cu un buchet de garoafe în mână, întrebând-o:

— N-aș vrea să mă considerați nepoliticos, dar,

dacă nu vă supărați, mi-ar făcea o imensă plăcere să vă invit la o înghețată...

Și ea să-mi răspundă, râzând din ochi și clătinând abia perceptibil capul:

— Nu mă supăr.

Iar eu, în culmea fericirii, să îngaim:

— Vă... vă aștept la închidere.

Și apoi o înghețată grozavă la București. Urmată de o plimbare în Câșmigiu (cum pronunță un amic de-al meu, Boaz Avoar). Iar a doua zi în Herăstrău, cu vaporașul... Și cu mașinuțele pe *montagne russe...* Și pachețele de primăvară la Nan-Jing, restaurantul chinezesc de pe... Și-un film la Cinematecă...

Iar după ce am fi bătut toate parcurile din București, inclusiv Grădina Botanică și Băneasa, aș fi cerut-o în căsătorie. Și apoi am fi avut doi copii... frumoși ca ea... și deștepți ca mine, și am fi trăit fericiți până la 156 de ani. Ai, ai, ai...

Dar n-aveam curaj. Sau, atunci când îmi închipuiam că am, era lume în spatele meu la cassă.

Ei, a curs un pic de Dâmbovița la vale până m-am decis. De fapt, a fost ceva ad-hoc. Mă îndreptam către farmacie și mi-am zis: acum ori niciodată.

M-am înarmat cu un buchet de spledide garoafe roșii, roșii ca niște... în fine, ca niște garoafe roșii, și am pășit în farmacie.

La cassă era o doamnă în vârstă.

— Fiți vă rog amabilă, o caut pe domnișoara Constanța Luv (între timp aflasem și cum o cheamă, iar în clipele de mare tandrețe, adică atunci când eram doar eu cu mine însumi, o alintam „Tantzi darling").

— Eu sunt.

îmi scot tacticos, dar cu un început de tremurat al mâinilor, ochelarii, îi șterg și o fixez pe cea din spatele cassei: o doamnă aparținând de mult vârstei a treia, cu o gușă enormă, pometii obrajilor căzuți, talpa gâștii puternic reliefată la colțurile ochilor și o îngrozitoare perucă roșcată.

— Dar nu mă mai cheamă Luv și nici domnișoară nu mai sunt.

Ies în stradă ca după o operație pe cord nereușită. Buchetul de flori îmi cade din mână.

— Alo, tovarășu', nu-i frumos să faceți mizerie pe jos, că io nu dau cu mătura după toată lumea...

O rază de lumină reflectată de antena parabolică de pe Palatul Telefoanelor îmi întunecă privirea. M-am izbit de un trecător, de altul, și apoi m-a lovit mașina.

(iunie 1988)

Raport către C.C.S.P.S.I.F/

„Distinși confrați!

După cum își amintesc, poate, unii dintre dumneavoastră, totul a început acum aproape un deceniu, în această onorată adunare, printr-un raport prezentat de regretatul nostru coleg, dr. Faustovici care, în paranteză fie spus, a și murit doi ani mai târziu, având diagnosticat un cancer la esofag.

Nu voi cita decât concluzia acelui raport și anume că toate maladiile, de la gravele boli cardiovasculare, până la banalul guturai, au ca punct de plecare, prin sensibilizarea organismului și deci prin predispune- rea lui la boală, sau prin agravarea simptomelor pe parcurs, tutunul!

în urma acelui raport, printr-un consens unanim, consiliul nostru a decis inițierea unei campanii hotărâte pentru eradicarea necruțătorului flagel, cum era numit în acea vreme tabagismul, uitând, sau omițând cu bună știință, precedentul lui Deceneus.

* Consiliul Consultativ al Societății pentru Protecția Sănătății prin Interzicerea Fumatului (n.a.)

Campania a debutat cu o publicitate acerbă, cunoscută fiind influența sa vizibilă asupra caracterelor umane.

Pe pachetele de țigări au fost imprimate avertismente contra pericolului fumatului, în locurile publice au fost lipite afișe anti-tabac, pe prima pagină a ziarelor și revistelor de mare tiraj, la radio și televiziune, în orele de maximă audiență, au fost publicate, respectiv transmise, reportaje, interviuri, anchete, caricaturi și emisiuni satirice etc.

Din filmele artistice realizate până la acea dată au fost decupate secvențele în care actorii fumau, s-au lansat noi filme, piese de teatru, șlagăre, toate cu subiect antitabagic.

Pe plan administrativ, a fost desființată Centrala Industrializării Tutunului, s-au sistat importurile de țigări, au fost reconvertite fabricile de țigarete, plantațiile de tutun, de stat și particulare, au fost arse, iar terenul agricol astfel eliberat afectat altor culturi. S-a creat un sistem de denunțare colectivă a cultivatorilor J
de tutun clandestini, care au fost drastic pedepsiți prin acordarea unor amenzi severe și prin confiscarea terenurilor în cauză.

Pe plan social, s-a ajuns până la diferențierea publică a nefumătorilor de fumători activi și pasivi (rudele și prietenii celor dintâi), prin arborarea de insigne „nef", creându-se astfel premisele unui, dacă îmi este permis

să mă exprim astfel, „apartheid tabagic"; culmea paroxismului a fost atinsă atunci când grupuri de „nefiști", exaltați de lozincile anti-fumători scandate non-stop de întreaga mass-medie, au atacat și molestat câțiva dintre puținii fumători care mai îndrăzneau să-și afișeze în mod public viciul.

Astăzi, după aproape zece ani de campanie susținută, se pune întrebarea: care sunt rezultatele?

Bune, susține recensământul fumătorilor organizat anul trecut, cel puțin partea sa oficială, dată publicității: din milioanele de persoane în vârstă de peste 16 ani recenzate, 50% nu fumează; mai mult, numărul persoanelor care abia încep să fumeze a scăzut cu 20%, în timp ce numărul fumătorilor activi care s-au lăsat de fumat a crescut cu 35%.

Din păcate, statisticile neoficiale, difuzate doar în cercul nostru, al specialiștilor, arată că numărul persoanelor care încep să fumeze a scăzut cu numai 10%, iar numărul celor care s-au lăsat de fumat a crescut cu doar 15%.

Și, pentru că, într-un moment de răscruce cum e acesta, e cazul să vorbim deschis, distinși confrați, trebuie să arăt aici că statisticile clandestine, însă bazate tot pe informațiile culese de comisiile de recensământ, spun că două treimi din populația de peste 12 ani a țării este fumătoare!

Nu citesc stupoare pe fețele dumneavoastră, respectați colegi, și asta pentru că în cei zece ani care au tre-

cut de la debutul campaniei ne-am obișnuit cu capacitatea de adaptabilitate a fumătorilor:

- aducerea prin fraudă a pachetelor de țigări din străinătate și desfacerea lor prin bursa neagră la prețuri exorbitante, mergând până la o jumătate din salariul mediu lunar pachetul;

- desfacerea, la aceeași bursă neagră, a unei cantități incomensurabile de pipe - apanajul păturilor sociale așa-numit sărace - și a unor amestecuri de fumat sau de mestecat pur și simplu explozive - din mătase de porumb sau frunze de nuc, de exemplu, care au adus la sporirea cu 500% a cazurilor de cancer la buze și la limbă, în perioada analizată;

- scăderea vârstei medii la care se fumează prima țigară la nouă ani, înregistrându-se cazuri de copii care au fost surprinși fumând în grupurile sanitare ale grădinițelor încă de la vârsta de trei ani;

- cunoscut fiind faptul că un fumător fumează mai mult în compania altor fumători, apariția așa-ziselor „trenuri de fum", în vagoanele cărora se strângeau sute de fumători învederați, care călătoareau sute sau mii de kilometri doar în scopul de a-și satisface viciul.

Când, în urma eforturilor conjugate ale feroviarilor și tefiștilor s-a eradicat această practică atentând la sănătatea călătorilor „nef", fumătorii s-au strâns în cluburi secrete, respecând cele mai draconice legi ale clan-destinității și în care se reuneau periodic, mulți îm-

preună cu întreaga familie, și fumau în comun, trecând de la unul la altul țigara sau pipa,- crescând procentual în acest fel și numărul îmbolnăvirilor de boli contagioase.

Ergo, stimați confrați, campania antitabagică s-a dovedit cel mai catastrofal eșec al societății noastre, între- când chiar și pe cel al prohibiției ligii puritanilor.

Concluzia care se impune de la sine este unică și implacabilă (și vă mărturisesc cinstit că de-abia aștept să termin ca să mă retrag în cabinet și să fumez o țigară): tabagismul nu poate fi combătut. Mulțumesc."

(iunie 1988)

Nopți albe la Leningrad

„Stimați pasageri, comandantul Nicola și echipajul vă urează bun venit la bordul avionului nostru, de tip Iliușin 57, cu care vom efectua o plăcută călătorie de aproximativ 80 de minute, la o altitudine maximă de 7000 de metri și cu o viteză de croazieră de 560 km/h. în vederea decolării, vă rugăm să stingeți țigările și să vă cuplați centurile de siguranță. Mulțumesc."

Apoi, o stewardesă drăguță, între două vârste, dar mai aproape de vârsta a treia, ne distribui fiecăruia câte o pungă de hârtie cu sigla TAROM-ului pe ea. Spre surprinderea noastră, a celor din grup, dar mai ales a stewardesei, unul dintre turiști, văzând că sunt gratis, mai ceru încă una.

„Dați-i", explică doct tovarășul său de zbor, într-o engleză argumentată cu gesturi, deși stewardesa era de-a noastră, româncă, „că el vomită mult".

Râdeam toți, dar mai ales râdea o domnișoară așezată în scaunul de peste culoar de mine... Mamă, ce domnișoară! De la Farrah Fawcett Majors (jucând în filmul *Saturn* 3) încoace, nu mai văzusem așa frumu-

sețe: părul blond unduind în valuri peste umeri, ochii verzi cu luciri mefistofelice, năsucul câm, buzele subțiri dezvăluind cu generozitate un zâmbet fascinant, demn de a fi imortalizat pe toate cutiile de *Maxam-den- tal cream...*

„Numele ei e Angela", mi-a șoptit un binevoitor, vă- zându-mă salivând.

Pentru întâia oară, în primul meu sfert de veac, simțeam ce înseamnă mult-citata *dragoste la prima vedere.*

Am încercat să mă consolez, deși era prea târziu, cu gândul că fetele frumoase nu-s pentru mine și apoi, după ce contemplasem, fără să mă liniștesc, norii clă- buciți sub formă de întinse și zbuciumate pustiuri de gheață, m-am refugiat într-o altă realitate, cea a *Gărzii albe*†*:*

„La un an după ce Elena, fiica ei, devenise soția căpitanului Serghei Ivanovici Talberg, și chiar în acea săptămână, când fiul cel mare, Alexei Vasilievici Turbin, se întorsese în Ucraina din grele campanii, misiuni și necazuri, revenind în Oraș, în cuibul natal, sicriul alb cu trupul neînsuflețit al mamei fu purtat pe panta abruptă a povârnișului Alexeev- ski, către Podol, la mica biserică Sfântul Nicolae cel Bun din Vzvoz".

A A A

† Acest citat, precum și următoarele, sunt extrase din romanul lui Mihail Bulgakov, *Garda Albă,* traducere Alexandru Calais, editura Minerva, 1988 (n.a.)

„In dreapta privim biserica Sfântul Andrei una dintre cele mai frumoase din oraș, construită între 1747- 1753 de arhitectul de origine italiană Bartolomeo Rastrelli, în stilul tradițional al arhitecturii rusești, folosind însă și elemente baroce. După revoluție, biserica a fost convertită în sală de concerte pentru orgă.

In stânga ei se lasă străduța Andreevski Suks, pe care în perioada războiului civil a locuit scriitorul și dramaturgul Mihail Bulgakov. Astăzi, fosta sa locuință a fost amenajată în muzeu de către cetățeni sovietici entuziaști și benevoli", recită pe nerăsuflate Svetlana, ghida noastră de la Inturist.

Apoi autocarul ocoli rondul și se îndreptă spre catedrala Sfânta Sofia. Ghidușa noastră ghidușcă începu să ne povestească istoria acesteia, dar deja nu mai eram atent la ea. Trecusem la doi pași de casa lui Bulgakov, preferatul meu, alături de Ilf și Petrov, Savcenko și Râ- bakov, din galeria scriitorilor sovietici... Nu, era musai s-o vizitez!

Dorința mi s-a îndeplinit abia a doua zi, pentru că după-amiaza am mai vizitat cu grupul și mănăstirea Kievo-Pecerskaia Lavra, cu micile ei capele și chilii săpate în adâncul unei coline învecinate, și cu trupurile mumificate ale călugărilor morți de generații. Lungile coridoare întortocheate și înguste, aerul stătut, neoa- nele slabe, luminând pielea zbârcită de pe fața și mâi-nile micilor mumii, au făcut pe multi dintre cei din grup

să regrete pofta cu care ingurgitaseră copioasa masă de prânz, și numai tipul cu pungile TAROM era fericit și râdea de noi.

în fine, trec peste și ajung (a doua zi de dimineață), din întrebare în întrebare, grație răspunsurilor cordiale și chiar elocvente ale cetățenilor chestionați, la biserica Sfântul Andrei. O plăcuță fixată pe peretele unui imobil mă avertiza că mă aflu pe strada Andreevski.

O luai încet la vale pe străduța abruptă, șerpuită, pavată cu piatră de diverse mărimi, mărginită de trotuare înguste, din cărămidă galbenă, și întrerupte din loc în loc de felinare din fontă, restaurate. De-o parte și de alta a străzii, imobile cu un etaj, înghesuite unul în celalalt, cu patina timpului vădit vizibilă pe zidurile lor.

Și, brusc, pe fațada zugrăvită într-o culoare deschisă a casei cu nr. 13, îmi atrase privirile un chip omenesc. De fapt, o efigie pe o placă memorială din bronz. M-am apropiat și am citit:

"Vetom dome jil Izvestnai
ruski sovietski pisatei
MIHAILBULGAKOV
1891-1940"

Ajunsesem. De emoție, inima-mi bătea puternic. Dar nu îndeajuns de tare ca să deschidă ușa zăvorâtă. Un afiș mă anunța că muzeul poate fi vizitat doar între orele 14-21, iar duminica și în zilele de sărbători legale, între 18-21.

Bineînțeles, aveam să revin după-amiază. Dar, pentru că tot eram acolo, am purces să cercetez clădirea pe dinafară.

„Peste casa cu etaj de la Nr. 13, *ce vădea o iscusită alcătuire arhitectonică (dinspre stradă, locuința Turbinilor se găsea la etajul întâi, iar în partea opusă, ce da spre curtea micuță și povârnită, ajungea să se afle la parter), în grădina ce-și făcuse loc pe sub costișa abruptă..."*

Toate erau ca în romanul bulgakovian, chiar și gangul întunecos dintre casele cu numerele 13 și 11 în care, într-o noapte geroasă a iernii anului 1918, Nikolka Turbin și Lariosik Surjanski ascunseseră o cutie *„în care fuseseră așezate cele două pistoale, epoleții lui Nikolka și ai lui Alexei, însemnul precum și fotografia țareviciului Alexei".*

Doar un autoturism de teren Niva era parcat anacronic în curtea interioară.

După-amiază, sosit cu câteva minute mai devreme de deschidere, am savurat o delicioasă salată de fructe cu frișcă, în cofetăria particulară de peste drum.

Când am ajuns în fața casei memoriale, deja în ea intrau și ieșeau vizitatori. Am deschis cu sfială ușa grea din lemn. Printr-un coridor întunecat, mărginit de două perdele mari, groase, am pătruns în prima încăpere. Probabil un fost salon unde altădată se servea ceaiul: două fotolii și o canapea joasă, tapisate cu catifea vișinie, roasă de molii și de timp, se învecinau cu un bufet cu servicii de ceai; pe perete două ceasuri

cu pendulă ticăiau solemn și monoton, iar pe canapea o carte deschisă, cu paginile în jos, părea că atunci ar fi fost lăsată din mână.

In a doua sală, o sobă smălțuită, probabil olandeză, stătea față în față cu un dulap-vitrină în care erau expuse cărțile și revistele epocii, în care apăruseră lucrările scriitorului. Pe un raft întreg erau etalate diversele ediții ale romanului *Maestrul și Margareta,* precum și trei figurine de plastic, hidoase dar simpatice, înfățișând personaje ale romanului. La stânga și la dreapta vitrinei, pe pervazurile late ale ferestrelor, erau așezate un pick-up ce difuza muzică de epocă în surdină și o carte de impresii.

In ultima încăpere, o pianină cu partiturile desfăcute pe suport se învecina cu un birou acoperit de un geam. O lampă cu abajur lumina suprafața acestuia: în dreapta era un aparat telefonic și un volum din „operele" lui Stalin, în stânga, o mașină de scris din carul căreia ieșea o scrisoare către conducerea partidului bolșevic, datată 1930; între ele un portofel din care ieșeau mai multe bancnote de diferite valori, reviste ale timpului, monoclul, călimara cu cerneală și tocul cu care, poate, scria marele artist.

Pe pereții încăperilor și ale coridorului erau agățate rame cu fotocopii la scară mărită ale paginilor manuscriselor sale, fotografii ale scriitorului și ale membrilor numeroasei familii Bulgakov, precum și afișe ale diferitelor sale piese de teatru.

Ce puțin... Și totuși cât de încărcat de semnificații!

Meditând asupra condiției artistice a lui Bulgakov, și asupra condiției artistului în general, nici nu mi-am dat seama, pe drumul de întoarcere, când am ajuns în pasajul subteran din centrul orașului. Aflat încă sub magia casei natale a lui Bulgakov, am rătăcit mult printre micile chioșcuri alimentare, de ziare sau de suveniruri, prin culoarele aglomerate de boema kieveană, care își expunea spre admirație și vânzare picturile, desenele, acuarelele, caricaturile, sculpturile și micile gadgeturi, pandative sau insigne. Era locul în care grupuri de tineri sau mai puțin tineri se adăposteau de cele -10° C de-afară, bând o cafea, fumând o țigară sau, pur și simplu, făcând conversație.

Pe un perete, printre alte afișe, unul, înfățișând un bust de femeie, văzut din profil, anunța premierea piesei *„Master i Margarita",* adaptare după maestrul Bulgakov. Mi-ar fi plăcut s-o văd, chiar dacă modestele mele cunoștințe de limba rusă nu mi-ar fi permis să-i prind toate subtilitățile, dar era deja târziu și, oricum, nu știam cum să ajung la teatrul respectiv.

Am găsit gura de metrou lângă un tip bărbos și cu părul prins cu clamă, care cânta extaziat la o chitară cântece de-ale lui Vîsoțki; după ce l-am aplaudat împreună cu alți ascultători „de passage", am coborât în stație și m-am îmbarcat în prima ramă sosită.

Dar la hotel, Angela îmi invadă din nou privirile și gândurile.

ir ir ir

Leningrad, hotel „Kiev", seara, într-o cameră de la etajul 17, împreună cu tovarășii de voiaj organizat prin BTT - „ Alioșka" Crăpătureanu și „Seriojka" Găman:

— Nu-nțelegi, celovecule, că Angela nu-i pentru tine? Uită-te și tu în oglindă: ce să-i placă la tine? Ță- călia ta de revoluționar pașoptist? Ochelarii tăi ca două funduri de sifoane? Sau poate configurația ta musculară, de poet baladist... Tu nu vezi că ea e tipul de „beaute sauvage" și că nu votează decât cu sportivi de la înaltă performanță încolo? La tine nu s-ar uita nici cu oglinda - adică cu spatele...

— Ce te cramponezi atâta de ea? Găsește-ți o 'telec- tuală de-a ta, o tocilară din astea. Uite, Alexina, de mult îti face ochi dulci, dar tu nu vezi nimic...

— Din cauza sifoanelor... - îl completă Alioșka.

— Voi nu-nțelegeți că eu o iubesc pe Angela? Pe ea, și pe nimeni alta!

— Bah, ce e iubirea? Un cuvânt... Și cum *verba volant...* - filosofă cu voce tare Seriojka.

— Lăsați-mă-n pace! Amândoi!

— Lasă-1, domne, în boii lui. Mai bine hai să ne terminăm treburile. Că m-am săturat să umblu prin oraș ca Olga nebuna, cu o tonă de bagaje după mine...

Și ieșiră amândoi din decor, probând din mers, cu voce tare, repertoriul de comercianți: „Carandașe

americane, dievușca, batinoc, curtea, coniac madona, pomada, pajalusta!"

După un timp imprecis petrecut cu ochii-n tavan, auzi ciocănituri.

— Poftim, mormăi, și fereastra se deschise, permițând intrarea unui domn între două vârste, elegant îmbrăcat într-un costum de tergal negru, cu cravată roșie, prinsă cu un ac de aur. Chelia de intelectual, mustața și barbișonul, dădeau contur fizionomiei acestui straniu individ, care nu intra pe ușă, ci pe fereastră. Deși eram la etajul 17!

— Sunt Woland, se recomandă el sprijinindu-se pe un baston cu mâner în formă de cap de pudel.

— Îîm, mormăi, încă nedumerit.

— Eu sunt Woland.

— Și ce dacă?!

— Bag de seamă că nu te temi de mine?

— De ce m-aș teme ? Tu nu exiști în realitate, ești o plăsmuire a lui Bulgakov, trăiești doar în imaginația mea.

— Ești în eroare, tinere, Bulgakov e creația mea.

— Și, oricum, un demon are coame, coadă, copite...

— Așa ne imaginați voi, muritorii, și dacă vrei, aș putea să le am și eu, dar ar fi un consum superfluu de energie. Bref, am venit în problema care te frământă...

— Eu nu am probleme cu luciferii.

— Dar cu îngerii, da. Mai ales cu o anumită... angelă...

— Nu vreau să-ți vând sufletul meu. Nu semnez »
nici un pact.

— Ți-am cerut eu ceva? Nu. Dimpotrivă, vreau să ți-o... ofer pe Angela, pentru 24 de ore.

— N-am nevoie... Ce-mi ceri în schimb?

— Nimic, nu ți-am spus?

— Voi, cei de dincolo, nu faceți gesturi dezinteresate.

— Uneori mai facem... experiențe...

Și dispăru, lăsând în urmă un puternic miros de... nu, nu de pucioasă, ci de apă de colonie. Man's Club.

A A A

Nu mai știu când am adormit. Nu știu nici măcar dacă nu am visat cele relatate mai sus. Cert este că dimineața am fost trezit de șoapte precipitate („Ne nada! Ne nada!"), o bufnitură înfundată, o ușă trântită și pași ușori îndepărtându-se pe coridor. înjurăturile lui Crăpătureanu m-au trezit de-a binelea:

„Ale naibii rusoaice, credeam că se lasă mai ușor. Și mi-a băut și-o jumătate de coniac Segarcea!"

M-am dus la baie, am făcut un duș rusesc (aiurea, înfloriturile literare, era un duș fierbinte ca... iadul) m-am bărbierit și m-am pregătit, moral și sufletește, pentru următoarele 24 de ore.

La micul dejun, Angela s-a așezat în fața mea, ocazie de care am profitat, servind-o cu felii de pâine, unt,

zahăr și turnându-i ceai negru. Mi-a răspuns cu un zâmbet de-ar fi dat gata un batalion de cădeți.

Și apoi, în Ermitaj, când Carolina, ghida noastră, tocmai ne explica faptul că țarul Petru cel Mare avea apucături și instrumente de dentist și, dacă-1 supăra vreun curtean, imediat îi scotea doi-trei dinți - fapt pentru care a ajuns până în zilele noastre o impresionantă colecție de dinți din secolul XVIII, am simtit o mână gingașă sprijinindu-se pe brațul meu.

— Dar știi că am obosit? îmi susură ea la ureche. Atâtea tablouri și atâtea sculpturi... Când or fi avut timp să le facă pe toate? Nu vrei să mergem la ieșire? Până vin și ceilalți, fumăm o țigară.

Nu voiam să plec din muzeu când mai erau atâtea de văzut, și nici măcar nu eram fumător, dar am cedat... inimii. Oricum, eram sigur că o să mă-ntorc la Leningrad și atunci o să vizitez din nou Ermitajul. Singur.

După-amiază nu mai era programată nicio vizită de grup. Și, în camera de hotel, în timp ce Alioșka și Seri- ojka își pregăteau lista de cumpărături, cafea, cacao, gruzinski ceai, banane, portocale, pereț, lavrovîi list, crușevo, săpunuri, kipitelnice, mărci, cărți poștale, diapozitive, stereoscop, calendare, păpușele Matrioșka, samovar etc., eu îmi verificam bagajul de cuvinte rusești cu ajutorul unui mic slovar.

Ce-a urmat, e tare greu de descris în cuvinte.

Târât literalmente în toate magazinele de pe o parte și de alta a lui Nevski Prospect, am fost mai întâi ma-

nechin de probă al unui munte de căciuli, baticuri, pulovere, cizme, mănuși, genți și apoi plătitor al o mie și una de nimicuri cumpărate de scumpa mea Angela și pe care tot eu le-am cărat, încărcate în șapte sacoșe uriașe, de nu le-ar fi purtat niciun bagajist afiliat la sindicatul bagajiștilor.

Și, în timp ce le târâm spre stația de metrou, ea îmi gângurea dulce la ureche:

— Știi, un turist debarcă pe peronul gării centrale din Moscova, cu o grămadă de valize și colete. Când începe să strige „Bagajist! Bagajist!", o mulțime de flăcăi se reped spre bagajele sale. Dar el purcede să le strângă mâinile, să-i îmbrățișeze și să-i sărute, spunân- du-le „Bratți moia, ia toje bagajist!" („Fraților, și eu-s tot bagajist!").

Am râs cu grijă, să nu scap dintre dinți mânerele sacoșei cu diapozitive.

Ajunși la hotel, până să descarc pachetele și pachețelele din sacoșe, Angela se și schimbase și mă invită la discotecă. Invită e un fel politicos de a spune. In fine.

La discotecă totul a fost frumos: muzică veche și bună, din anii '70, două animatoare unduindu-se pe scenă ca sirenele, o fântână arteziană aruncând în ritmul muzicii jeturi de apă colorate violent de câteva reflectoare camuflate... A fost frumos până când Angela m-a poftit la dans:

— Haide, dragă, ce dormi în cizme ca mormolocu'!

Și, cu o mișcare bruscă, de judoka centură vișinie, învățată din Pif Gadget, de la *docteur Justice,* mă aruncă peste umăr pe ringul de dans, dislocându-mi din încheieturi sistemul osos. Abia atunci am înțeles eu gluma lui Alioșka, apropo de constituția mea de poet baladist.

Din peretele de boxe, miile de decibeli mi se insinuau în trompele lui Eustache, inundând cerebelul:

„You look like an angel,
Walk like an angel,
Talk like an angel, But I've got wise
You 're the devil in disguise!"

— *„Oh yes, you are,",* îl îngânam *sotto voce* pe Elvis, contorsionându-mă în toate felurile, cu Angela de mână, și oftând.

Nu m-a lăsat în pace decât când și-a adus aminte că vrea să vadă în aceeași noapte și deschiderea podurilor de pe Neva, ca să treacă vapoarele. Mai aveam curaj să zic nu?

Când am ieșit din hotel, transpirația s-a solidificat brusc, acoperindu-mă cu o crustă de gheață. Pe sub haine, direct pe piele.

Ne-am postat lângă cel mai apropiat pod de hotel: o construcție veche, cu lei pe postamente de piatră și lampadare din fier forjat. După numai două minute, Angela s-a adăpostit sub porticul unei clădiri, lăsân-

du-mă de strajă, cu misiunea strictă s-o chem când va începe să se ridice podul.

Și-am stat! Vântul șuiera groaznic, rostogolind în toate direcțiile munți de zăpadă sticloasă, și dacă n-aș fi fost bine ancorat de un postament de gheață ad-hoc (ca-n filmul *Ghețuri pe înălțimi),* cred că m-ar fi suflat de-acolo de mult. De vreo două ori mi s-a părut că-1 zăresc pe Călărețul de Aramă galopând pe cheiurile pustii ale Nevei, dar, ciudat, nu avea chipul binecunoscut al lui Petru, ci figura ironică a lui Woland.

Târziu, târziu de tot, de fapt devreme, dimineața devreme, Angela a oprit un taxi particular rătăcit cine știe cum prin împrejurimi și l-a luat la întrebări pe șofer. Acesta i-a răspuns monocord și plictisit, ca un ghid profesionist:

— In orașul nostru există 40 de poduri peste Neva, din care 22 se ridică pentru a permite trecerea vaporașelor. Din păcate, podul acesta nu face parte dintre ele. Și oricum, acum nu se mai ridică nici unul, pentru că Neva a înghețat și vaporașele nu mai circulă.

Tot el s-a oferit să ne ducă înapoi la hotel. La început, pe mine a vrut să mă bage în portbagaj, însă Angela și ultimele-mi ruble l-au convins că sunt înghețat bocnă și nici pomeneală să mă topesc în câteva minute.

La hotel cred că mai întâi au vrut să mă dezghețe cu o lampă cu benzină, din aia cu care neamurile noastre de la țară pârlesc porcii la Crăciun, dar dacă n-au găsit, m-au trântit lângă un calorifer. încet, încet, crusta

de gheață de pe mine a început să se topească și odată cu ea și sentimentele mele față de Angela: pic, pic.

Ce-i dragostea? Un biet cuvânt și-atât.

A A A

Dimineața, adică aproximativ o jumătate de oră mai târziu, ne-am urcat în autocar cu destinația aeroport.

— *Alors,* cum a fost Angela? mă întrebă Seriojka preocupat.

Oftatul plin de semnificații pe care l-am scos m-a ușurat de vreo două kilograme.

— Dar tu, cu Alexina?

— Ei, am făcut-o un dans-două și pe urmă ne-am așezat pe o canapea mai retrasă, să văd cum reacționează la pipăială.

— Și cum a reacționat?

— Violent, îmi răspunse, întorcând obrazul către mine. Pe el încă se mai putea citi conturul a cinci degete subțiri, dar hotărâte.

In aeroport, pentru că zborul nostru se amânase puțin din cauza vremii nefavorabile, mi-am zis să-i trimit o carte poștale amicului Vivi:

„în drum spre Moscova, salutări de pe aeroportul Leningrad. Au un program foarte drăguț la TV, „120 de minute", numai cu spoturi muzicale și newsflash-uri internaționale. în loc de ora 8, vom decola la ora 10."

„Alte salutări de pe aeroportul Leningrad. Am urmărit un concert înregistrat al lui Visoțki. Impresionant. Zborul s-a amânat din nou, pentru ora 12."

„Noi salutări de pe aeroportul Leningrad. Am râs două ore fără întrerupere de peripețiile video ale lupului și iepurașului din *Nu pagadi, zaiețl* Au mâncare bună în restaurant, atâta doar că la ei se pare că specificul național e ca toate felurile să fie dulci, de la pâine la înghețată și de la ciorbă până la salata de varză."

„Din ce în ce mai multe salutări de pe aeroportul Leningrad. La micul cinema de la subsol ne-au pus un film publicitar, prilej cu care am tras și un somnuleț... de coadă. Cică am decola la ora 18, dar eu nu mai cred că plecăm astăzi."

„Ultimele salutări de pe aeroportul Leningrad. Zborul a fost amânat pentru a doua zi dimineață. Ne întoarcem la hotel cu autocarul, în ciuda protestelor unora dintre noi, care susțin că am dormi mai bine pe scaunele și canapelele de plastic ale sălii de așteptare din aeroport."

A" *ir ir*

— In caz că am adormit, să bați tare la ușă, că eu obișnuiesc să dorm cu capul sub pernă, m-a prevenit Alioșka.

Rămăsesem pe un fotoliu, în hol, să mă amuz de jocul de-a baba oarba a doi pskoveni simpatici, de vârstă

școlară, Taras și Natașa, și astfel să mai uit de teribilele mezaventuri ale zilelor trecute.

înainte de a pleca la culcare, goniți de supraveghetoarea de pe palier, Natașa mi-a povestit că, fiind micuță din fire, firavă și palidă, interpretase vara trecută rolul unei fetite de la un orfelinat bombardat de nemți > î în timpul războiului.

Taras, mai mare ca vârstă, mi-a spus un banc:

„Știi cum a murit Maiakovski? De moarte bună, în patul său. Dar care au fost ultimele sale cuvinte? Nu trageți, *tavarasi!*"

Mda, bancuri sovietice...

Ne-am despărțit prieteni pe vecie, deși nu ne vom mai vedea niciodată. La ușa camerei pe care o împărțeam cu Alioșka, am ciocănit discret.

Nimic.

Am ciocănit răbdător, timp de vreo oră, din ce în ce mai tare și chiar pe ritmul unor melodii cunoscute, inclusiv *Internaționala* („Sculați voi oropsiți ai sorții..."). S-au trezit toți vecinii de palier, unii chiar mi-au servit niște dovezi de elocvență oratorică neașteptată la acea oră, doar Alioșka, ba. Dormea cu capul sub pernă.

Am coborât la recepție și dievușca de serviciu mi-a format numărul de la cameră. Suna ocupat (ulterior aveam să aflu că Alioșka special îl decuplase, ca să nu fie deranjat de colegii de excursie, care mai făceau glume proaste sunându-se și mistocărindu-se la tele-

fon). Am încercat să deschid ușa cu cheia de rezervă de la recepție, dar degeaba. Lăsase propria sa cheie în broască. Camere libere bineînțeles că nu mai erau.

Plin de resemnare creștină, mă pregăteam să mă cuibăresc într-un fotoliu de pe hol, când supraveghetoarea de palier s-a milostivit de mine și de o bancnotă de 10 ruble rătăcită în buzunarul de la cămașă, și mi-a așternut să dorm... pe patul de consultații din cabinetul medicului hotelului.

într-un final, am adormit. Dacă somn se poate numi succesiunea de coșmaruri populate de uriașe creaturi înspăimântătoare, ieșite direct din găoacele *Ouălor fatale.*

A doua zi, frânt de oboseală, în avion, cu direcția Mos- cova. între două reprize de somn, întrerupte de mici goluri de aer, mi s-a părut că-1 văd, dincolo de hublou, așezat pe aripa avionului, picior peste picior, elegant și grijuliu ca să nu-și strice dunga de la pantaloni, pe Woland. Și-a desfăcut tacticos tabachera de aur, a ales o țigară și, în timp ce o bătea de deget, mi-a spus:

(Mi-ar fi plăcut ca el să formuleze, iar eu să-mi închei povestirea cu vreo frază ambițioasă de genul „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!" dar nu, el nu a zis decât atât):

— Manuscrisele nu ard!

Apoi a pierit brusc, ca o străfulgerare a soarelui pe colțul aripii de avion.

(decembrie 1988)

„LaCrima"

înainta greoi prin ceața sticloasă. Calea București, vag luminată de neoanele roșietice, aprinse din cinci în cinci, era mai pustie decât *main-street-xA* unui oraș fantomă din filmele western.

„Ce vreme, dom'le, ce vreme", își spuse, trecând pe lângă Farmacia Arabă. „Să nu scoți un câine afară, darămite un sefist ca mine. Și Goguță ăsta... Să mai spună că nu fac nimic pentru cenaclu. De toate fac. Chiar și cafea. Și i-o aduc de-acasă, în termos, că altfel ajungeam la... sanie de lemn, dacă o cumpăram de fiecare dată când țineam ședința de cenaclu. E curios ce-o fi cu ceilalți, nu se mai aud, nu se mai văd, de ceva vreme..."

Se apropiase de blocul turn la parterul căruia se afla reședința cenaclului lor, barul LaCrima. I se spunea așa de când o femeie fusese sinucisă, cică din dragoste, prin defenestrare de la etajul 10, și căzuse pe acoperișul barului.

„Oare ce capodopere pierdute o să-mi mai citească în seara asta?..."

„Phiiii!"(Onomatopee greu reproductibilă). Tovarăși, mi se pare mie, sau blocul-tum e mai înalt ca de

obicei?? Nu, nu se poate, e o iluzie oculară din cauză de ceață..."

Deschise ușa barului... și o închise la loc. Trecând pe lângă vitrina pictată, intră în scara blocului. Pătrunse în lift și ieși... ieși într-o uriașă încăpere luminată violent. Orbit, închise o

secundă ochii. Deschizându-i la loc, își plimbă absent privirile peste sarcofagele verticale de sticlă în care, criogenați pentru cine știe cât timp, stăteau într-o poză marțială R. Daniel, VPO, MM, Schobo, Dino, toți membrii cenaclului. Un singur sarcofag mai era gol și deschis. Pătrunse în el, se aranjă într-o poziție comodă și așteptă. Cu un fâșâit abia perceptibil, pereții culisanți ai sarcofagului se închiseră ermetic.

Din cauza lui Kim Wilde, care se zbătea în imensele boxe ale barului, nimeni nu auzi bufnitura înfundată de pe platforma acoperiș a barului...

într-un târziu, Goguță, trist și singur, plecă spre casă. O clipă, o clipă doar să fi privit în sus și ar fi văzut cum ultimul etaj al blocului-tum se ridică încetișor spre întunecimile cerului.

(1985)

146

Cuvânt înapoi

M-am născut într-o casă plină cu cărți. Tehnic, am văzut lumina zilei în maternitatea Steaua Roșie din București, dar am și eu dreptul, din când în când, la câte o licență poetică, nu-i așa?

Mamei mele îi plăcea să citească, la fel și surorilor sale, din care una va deveni chiar cadru didactic - va fi propria mea învățătoare. Tatăl lor le-a cumpărat multe cărți în acele vremuri de restriște, din timpul

războiului.

Așa că tata, când s-a însurat cu mama și s-a mutat în casa socrilor, a avut ce arde.

In calitatea sa de membru dreptcredincios al Partidului, el știa că oamenii de bine, cetățeni ai patriei socialiste, nu au voie să țină în casă cărți din vechiul regim, așa că le-a pus pe toate pe foc, într-o zi când mama era la serviciu (lucrau în ture diferite).

Au scăpat „prigoanei comuniste" doar două cărțulii:

- *David Copperfield,* de Charles Dickens, o ediție prescurtată, nu are decât 62 de pagini, apărută la editura librăriei Ioan Călinescu - Buzeu. Pe pagina sa de gardă scrie „Premiul I - cl. IVa. înv. ss indescifrabil."

- *Secretul Donnei Dolores,* de J. Pera, apărută în colecția „Aventura - romanele de 9 lei", editura Ziarul, 1941.

Le am și acum. Dar nu știu dacă le voi mai citi vreodată. Probabil că nu.

în 1971 părinții s-au mutat la Craiova cu serviciul, iar eu cu școala, și mama s-a înscris ca difuzor voluntar de cărți

al centrului de librării din oraș. în felul acesta și-a refăcut foarte repede biblioteca, bineînțeles cu alte titluri, mai ales că de curând se născuse și Dragoș, fratele meu, și cumpăra cărți destinate cu precădere vârstei noastre.

Așa că, atunci când am început să citesc, în clasa I, aveam *l'embarras du choix.* Am trecut rapid de la cărți ilustrate și benzi desenate la romanele lui Jules Veme, care mi-au insuflat gustul pentru SF și fantastic. în casă aveam deja câteva volume din colecția romanelor științifico-fantastice de la editura Univers, *întâmplări din veacul XXI,* prima din cele două antologii SF craiovene, cu proze de Alexandru Mironov, Radu Honga, Ion Ilie Iosif, Marius Stătescu, Marius Ghergu etc. și *Enigmatic pământul,* de Alexandru Mironov. De la copiii vecini de bloc, mai mari ca vârstă, am împrumutat și citit ultimele numere care mai apăreau la chioșcuri din *Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice.*

La sfârșitul anilor '70, mâzgăleam de ceva vreme pagini de hârtie, visând că voi deveni scriitor. Dar habar nu aveam cum trebuie procedat pentru a fi publicat, așa că, prin 1982 (eram de-acum licean), citind articolele scrise cu entuziasm de Alexandru Mironov în revista *Știință și Tehnică,* mi-a venit ideea să-i trimit o scrisoare.

I-am scris. Și știți care e culmea? Mi-a răspuns!

București, 8.II.1982

Dragă prietene,

Povestirile dumitale promit. Te sfătuiesc să le citești la cenaclul Henri Coandă din localitate (la Casa de Cultură a Tineretului), atât profesorul Ion Ilie Iosif cât și scriitorul Radu Honga te vor ajuta.

îți răspund la întrebări:

Nu vom avea o revistă SF, în schimb va apărea - prin apri- lie-mai 1982 - un Almanah al Anticipației (352 pagini), în care vom publica și o povestire a lui I. Asimov.

Nu știu nimic despre fotografia publicată în România Liberă, dar sînt sigur că la noi nu se vor construi rachete - cel puțin pentru o vreme.

Despre Al. S. Golgotă vom mai scrie atunci cînd macheta funcțională pe care a promis-o va fi gata.

P.S. Pe prof. LI. losifîl poți contacta la telefon în fiecare dimineață la 10711/interior 145; pe Radu Honga (numele adevărat: Theodor Pițigoi) la 30907.

Cu prietenie,
Al. Mironov

Uiuiuiuiui! Vă dați seama, un adolescent întârziat ca mine, să primească o scrisoare de la SCRIITORUL Alexandru Mironov!!! Și încă pe hârtie cu antet «ȘTIINȚA ȘI TEHNICĂ - revistă lunară editată de Comitetul Central al
U.T.C.»!!!

în plus, bonus, aflam printre primii din țară că urma să apară un almanah SF!!!

Misiva prietenească a lui Alexandru Mironov mi-a dat aripi și am... zburat la Casa de Cultură a Tineretului. Dar acolo nu am găsit decât un lacăt mare atârnat de ușă.

Așa că mai multă vreme am rămas doar un consumator (devorator!) de literatură, mai ales că la liceu aveam ca profesor de limba română pe Nicolae Pârvulescu, un viitor romancier, autor de romane grele. Dânsul mi-a orientat lecturile, la școală ne vorbea de *Moromeții,* dar în timpul liber mă îndemna să citesc *Delirul* și *Cel mai iubit dintre pământ-*

teni, de exemplu. Tot prin dânsul l-am descoperit și pe Eliade, cu extraordinarul volum *în curte la Dionis.*

De la Nicolae Pârvulescu am reținut sfatul: «Ca să scrii o carte bună, trebuie să fi citit anterior măcar o mie de alte cărți». »

Am terminat liceul, am intrat la facultate, am plecat în armată. La Medgidia, unde am fost soldat TR la un batalion de infanterie motorizată, m-am împrietenit cu un băiat simpatic, citit și plăcut. Era foarte scund și asta îl făcea uneori ținta de mistocărie a camarazilor mai înalți, dintre care unul îl poreclise... Pitivier, după numele personajului Pithiviers din comediile franțuzești cu *Compania a 7-a.*

Poate tocmai de aceea s-a apropiat mai mult de mine, eu nu îl porecleam și îl luam în serios. îl chema Ovidiu Dinică. Era student tot la Științe Economice, la Craiova, dar la o altă secție. După armată am rămas prieteni și chiar ne vizitam.

într-o seară, în toamna lui 1984, îmi bate în geam (locuiam la parterul unui bloc) și intră în casă împreună cu un tânăr cu câțiva ani mai mare ca noi, blond cu părul lung, semănând teribil cu Pierre Richard, nu neapărat la figură cât la felul vesel de a fi al actorului francez. Era Viorel Pîrligras. Am simpatizat numaidecât, fiind amândoi pasionați de SF și de benzi desenate.

într-o altă seară, Ovidiu vine cu un alt tânăr, tot cu părul lung, dar brunet, și cu o mustață groasă. Era Marian Mirescu, și el pasionat de SF și de benzi desenate.

„Măi, Ovidiu, de unde îi culegi pe pasionații ăștia?" l-am întrebat eu.

„De la Casa de Cultură a studenților, unde se ține cenaclul science-fiction *Victor Anestin*", mi-a răspuns el.

Eram student, eram cititor de SF, îmi plăcea și mie să scriu, duminica următoare m-am prezentat la cenaclu și, de atunci,

l-am frecventat în mod regulat până la sfârșitul facultății. Am cunoscut acolo și alți tineri visători și idealiști, cu capul în nori, Mircea Liviu Goga, frații Liviu și Mirela Paciugă, Aurel Cărășel, Radu Honga, Victor Martin, Valentin lorda- che. Citeam proze originale sau traduceri, discutam pe marginea rarelor volume SF care apăreau în acele vremuri la noi, glumeam și râdeam. Cenaclul a fost un spațiu extra-ordinar de evadare, de a te simți altfel, și nu «tovarășul student», «tovarășul profesor» sau «tovarășul muncitor».

Prozele pe care (sper că) le-ați citit până aici, au fost scrise pentru cenaclu. Am început cu schițe cu final neașteptat, firesc, atât mă duceau puterile (și-apoi îmi plăcea tare mult Fredric Brown, scurt și concis, am și tradus vreo două-trei prozulițe de-ale sale din engleză).

Când am mai crescut, am citit și mai mult, am terminat facultatea - în 1987 - și m-am mutat cu domiciliul la Fetești. Acolo îmi alesesem repartiția.

A fost pentru mine un adevărat exil... literar, cu relele dar mai ales cu bunele sale. în special pentru că, fiind singur, fără televizor, fără alte distracții, zi de zi, după serviciu, citeam și scriam. La Fetești s-au născut prozele mai lungi, inspirate în egală măsură de micile întâmplări din viața mea și a apropiaților mei, dar și de numeroasele mele lecturi, romane și benzi desenate. Cred că se vede foarte clar acest lucru.

Când veneam de la Fetești acasă, cam o dată pe lună, continuam să merg la cenaclu și să-mi citesc acolo producțiile.

Apoi, în decembrie 1988, am semnat ultima proză.

De ce exact atunci?

Foarte simplu, în acel moment a apărut primul număr al revistei de SF și BD *Orion,* în care semnam primele arti-

cole despre banda desenată românească. Dar asta este altă poveste.

Așa am trecut de la fiction, la non-fiction. Și niciodată, până astăzi, nu am privit înapoi. Ori, în ultimii ani, unii dintre editorii mei, Marian Truță (revista *Utopiqa)* și mai ales Constantin Pavel (editura Pavcon) mi-au cerut să le dau și proze, nu doar articole.

Despre Aurel Cărășel, ce să mai zic, ne vedem regulat la terasa craioveană „II Padrino" (unde, în ciuda numelui, ne strângem scriitori și artiști, nu mafioți) și, în loc să discutăm despre fotbal și femei, îmi povestește subiectele viitoarelor sale romane. Evident, de fiecare dată mă întreabă: „Când te apuci de scris?"

Eu scriu zi și noapte, la slujbă cifre, iar acasă litere, dar non-fiction. Așa încât îi răspund invariabil: „La pensie". Dar cum până la pensie mai este, editorii mi-au cerut să le dau din aceste proze *vintage,* pe care însă le-am mai corectat și, uneori, chiar adăugit.

Am schimbat titlul inițial al volumului în *Nopți albe la Leningrad,* ca un *clin d'oeil* la realitatea imediată (a se vedea războiul de peste gard) dar și la numeroasele nopți albe petrecute, în tinerețe, la mașina de scris (știți, nu-i așa, că timp de aproape 150 de ani scriitorii și-au „bătut" textele la mașina de scris și nu la calculator - PC, laptop, tabletă, smart phone etc.).

Dacă ați ajuns până aici cu cititul înseamnă că prozele mele v-au plăcut. Eu vă mulțumesc și vă rog să mai așteptați *o țârâ,* până voi ieși Ia pensie, ca să mai citiți și altele...

Notă

Atât înainte, cât și după publicarea în volum, mai multe dintre aceste proze au apărut în diverse reviste și almanahuri:

- *No comment* în almanahul *Anticipația,* 1989
- *Monty și cu Monticela* în antologia *Gama - Alte țărmuri,* Editura Reduta, 2004 și în antologia *Quadraginta - SFVA,* Editura Pavcon, 2022
- *Nopțile albe ale Leningradului* în revista *CSF* nr. 2/2019
- *Dealu Turcesii* în revista *Utopiqa* nr. 2, aprilie 2020 și în almanahul *Utopiqa 2021*
- *Sens unic în Colecția de Povestiri Science-Fiction și Fantasy pentru Nevăzători,* clubul SFF Antares, Brașov 2020 (carte în alfabetul Braille, pentru nevăzători)
- *Drumul spre victorie* în *Antologia CSF 2020,* Editura Pavcon 2021
- *Raport către C.C.S.P.S.I.F.* în *Antologia CSF 2021,* Editura Pavcon 2022

153

Referințe critice

5

„Referitor la *Nopțile albe ale...,* mi se par alegre, ha- ioase, dar și cam scurte. Ar mai fi fost multe de povestit. La fel de zglobios. Doar aveai materie primă. Unele însemnări ar putea fi utile. Ca să mai dai jos din lest. Bună ideea cu pasajele bulgakoviste. lartă-mă dacă ți-am zmângălit manuscrisul, însă se poate șterge. Cu guma, sau cu... o nouă redactare. S-ar merita. Iar rezultatul va fi meritoriu."

„Realmente mi-a plăcut *Drumul spre victorie* (exceptând titlul, pe care l-aș fi vrut mai elaborat). Un alt Dodo Niță apare la orizont. Matur, stăpân pe condei, recte claviatura agregatului de scris. Cred că așa va trebui să-ți continui drumul spre victoria ta."

Vlad Mușatescu
în *„Extravagantul" Vlad Mușatescu* (articole, biografie, corespondență cu Dodo Niță), Editura MJM Craiova, 2002

■A- -A- -A-

„[...] Dodo Niță se amuză să deseneze în cuvinte mediul studențesc al viitorului, implantat într-un oraș universitar cu trotuar rulant și monorai, și unde rolul bătrânului cerșetor care cântă la vioară e inter-

pretat de un android „pus acolo pentru o notă de pitoresc în plus". Pitorescul situațiilor culminează cu incidentele stârnite într-un cuplu de îndrăgostiți prin apariția androidei programate pentru partitura de logodnică rivală *(Monty și cu Monticela)."*

Mircea Oprită
Craiova la țărmul alfabetului grecesc, Revista Mozaicul, nr. 3-4/2005

„Supraviețuitoarea este primul text în care autorul își evaluează cu adevărat forțele narative. Scrisă pe două planuri, imul urmărind tentativa lui Dominique de a întreprinde o excursie pe munte de unul singur, celălalt drumul lui Jeannette Pointu, jurnalistă BD, care se întoarce în Franța de la un congres de profil ce avusese loc în Italia, povestirea abordează într-o manieră surprinzător de proaspătă o temă veche a literaturii SF - supraviețuirea umană după o catastrofă de dimensiuni planetare.

Cei doi se întâlnesc într-un tunel montan chiar în clipa în care o explozie nucleară aruncă lumea de la suprafață în haos. Gestul final al lui Dominique, care o transportă pe o targă improvizată pe femeia aflată în moarte clinică spre o ieșire care nu mai există nu este unul al disperării, cum s-ar putea crede la o lectură superficială, ci unul al eternei speranțe în puterile intrinseci ale omului de a trece cu bine peste crizele existentei." »

„Dealu Turcesii (...) este reprezentativă până la un punct, pentru stilul autorului, atras în egală măsură de cele trei registre de abordare a narațiunii - cel în cheie Realistă, în cheie SF și în cheie Fantastică.

Pornind de la elemente de autobiografie și având-1 chiar pe autor ca personaj principal, textul devine atractiv nu atât prin subiectul dezbătut (excursia la țară, la bunici, a studentului Dodo și a prietenei sale Adina, care alcătuiește conturul realist ce acoperă sâmburele fantastico-SF al întâlnirii cu personaje din mitologia populară - strigoi, moroi, vrăjitoare etc.), cât mai ales prin limbajul utilizat, amintind vag de Marin Preda și al său Ilie Moromete, și prin interesanta suprapunere de planuri ale unei Realități formate din mai multe straturi, la care spiritul uman nu are acces decât în mod indirect și aleator (motiv de proveniență SF).

Turceasa, vrăjitoare provenită în satul Dealu Bisericii dintr-o altă zonă a lumii, pare să existe simultan în realitatea străbunicilor lui Dodo, a bunicilor lui, a părinților lui și, în fine, în planul în care el însuși își trăiește strania aventură, aceea de a fi călărit de femeia ce nu-și găsește liniștea în mormânt decât după ce este străpunsă cu un țăruș de lemn drept în inimă."

Aurel Cărășel
Dicționar SF: Niță, Dodo (n.1964),
www.revistanautilus.ro

■fr A ■A"

156

Nopți albe la Leningrad Dodo Niță

„Prozele, scrise cu aplombul care nu ocolește sonoritățile argotice, au finaluri șocante, fie în cheie comică, efect al jocului ironic, fie în registrul atroce

tragic.

Dodo Niță apelează la un întreg patrimoniu de fantasme obsesive (excelent valorizate în povestirea *Nopțile albe ale Leningradului,* pusă sub semnul tutelar al lui Mihail Bulgakov), vise, situații recurente proprii rememorării copilăriei *(Dealu Turcești),* unde recuperarea fondului ancestral-folcloric atinge notabile intensități lirice.

Fără să răstoarne raporturile între realitate și ficțiune, proza lui Dodo Niță, onestă și pregnantă, garanție a unei lecturi agreabile, se încăpățânează să conserve o anume ingenuitate a actului literar."

Constantin M. Popa
Luceafărul de dimineață nr. 9/2015

De același autor

1992 - *Istoria Benzii Desenate Românești,* Editura SFVA, Craiova

1996 - *Dicționarul Benzii Desenate din România,* Editura Aius, Craiova

2001 - *Europa Benzilor Desenate,* prefață de Ion Mano- lescu, Editura Pol Media, București

2002 - *«Extravagantul» Vlad Mușatescu,* Editura MJM, Craiova

2003 - *Tintin en Roumanie* (în limba franceză), Editura MJM Craiova (a doua ediție în 2007)

2004 - *Vârsta de aur a benzii desenate românești,* împreună cu Virgil Tomuleț, Editura MJM, Craiova

2005 - *Dicționarul Benzii Desenate din România,* împreună cu Virgil Tomuleț, Editura MJM, Craiova

2009 - *Livia Rusz, o monografie,* împreună cu Kiss Ferenc, prefață de Mircea Opriță, Editura Studis, Iași

2010 - *Puiu Mânu, o monografie,* Editura MJM, Craiova

2010 - *Istoria Benzii Desenate Românești,* prefață de Adrian Cioroianu, Editura Vellant, București

2011 - *Burschi, o monografie,* Editura Studis, Iași

2012 - *Sandu Florea, o monografie,* Editura LVS Crepuscul, Ploiești

2015 - *Paradigmele Paraliteraturii,* prefață de Angelo Mit- chievici, Editura Scrisul Românesc, Craiova

2017 - *Nicu Russu, un artist desăvârșit cu suflet magic,* împreună cu Mihaela Bercovici, Editura Paideia, București

2017 - *Gabriel Bratu, o monografie,* Editura Aius, Craiova

2017 - *San-Antonio en Roumanie* (în limba franceză), Editura Revers, Craiova

2018 - *Europa Benzilor Desenate,* volumul II, Editura Pav- con, București

2018 - *Colecția Clubul Temerarilor,* Editura Revers, Craiova

2019 - *Puiu Mânu, o monografie,* ediția a Il-a, Editura Explorator, Ploiești

2020 - *«Lumea Copiilor», revista copilăriei bunicilor noștri,* Colecția «Liliput», Editura Armanis, Sibiu

2020 - *Marga Ștefanescu, incredibilul destin al unei artiste centenare,* prefață Ovidiu Pecican, Editura Scrisul Românesc, Craiova

2021 - *Panorama benzii desenate românești* (în 22 de interviuri), Editura Pavcon, București

2021 - *San-Antonio en Roumanie,* ediția a Il-a, prefață de dr. Dominique Jeannerod, Editura Revers, Craiova

2022 - *Extravagantul Vlad Mușatescu* (ediție revizuită și completată), Editura Revers, Craiova

Volume de proză:

2000 - *Dealu Turcesii,* Editura Reduta, Craiova

2015 - *Dealu Turcesii* (ediția a Il-a), prefață Constantin M. Popa, Editura Aius, Craiova

2018 - *Povestiri din Clocociov,* prefață Adrian Cioroianu, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște

Alte lucrări:

1993 - *Universul Fundației Asimoviene,* postfață la romanul *Fundația* de Isaac Asimov, Editura Nemira, București

1999 - *Banda desenată românească: 1990-1999,* în *Dicționar SF,* coordonat de Mihai-Dan Pavelescu, Editura Nemira, București

1999 - *San-Antonio în România,* prefață la romanul *Obsedatul* de San-Antonio, Editura Forum, București

2006 - *Banda desenată și francofonia în România,* în revista Secolul 21 nr. 7-9, București

2012 - *Portret Galia Gruder,* prefață la volumul de povestiri *In legitimă apărare,* de Galia Maria Gruder, editura Stu- dis, Iași

2014 - *Benzile desenate-parte indisolubilă a culturii populare,* în volumul *Cultura populară la români,* coordonat de Cornel Bălosu și Nicolae Mihai, Editura Universitaria Craiova și Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

2015 - *Cenzură și auto-cenzură în banda desenată românească (1945-1989),* în volumul *De la cenzura impusă la auto- cenzură,* antologie de Florea Firan, Editura Scrisul Românesc, Craiova

2016 - *Puterea cuvintelor, puterea imaginilor,* în volumul *Puterea cuvintelor,* antologie de Florea Firan, Editura Scrisul Românesc, Craiova

2017 - *Jelly Shawn și Tristan Tzara,* în volumul *Avangarda și avangardismul,* antologie de Florea Firan, Editura Scrisul Românesc, Craiova

2018 - *Somos todos latinos,* în volumul *Unitate prin diversitate,* antologie de Florea Firan, Editura Scrisul românesc, Craiova

2018 - *Livia Rusz și Felicia Avram - destine împletite,* articol în volumul *Centenarul femeilor din arta românească,* coordonator Cosmin Năsui, Post Modernism Museum, București

2018 - *Despre cum ne-am imaginat trecutul și cum l-am livrat copiilor. Ultimii 100 de ani de bandă desenată istorică în România,* în volumul *Un Centenar și mai multe teme pentru acasă,* coordonator Adrian Cioroianu, Editura Polirom, Iași

2018 - *Banda desenată pleacă la război,* în volumul *Ficțiuni centenare,* coordonator Anamaria Borlan, Editura Pavcon, București

2019 - *Castelul Bran în banda desenată europeană,* în revista Astra, Brașov

2020 - *Orașul Brașov în banda desenată europeană,* în almanahul *Istoria Brașovului în revista Astra,* redactor-șef Nicolae Pepene, Brașov

2020 - *Benzile desenate istorice, un secol de povestiri nemuritoare,* dosar în revista *Historia,* București

Cărți și colaborări în alte limbi:

în limba franceză

2004 - Capitolul despre banda desenată românească din *BD GUIDE 2005 - Encyclopedic de la Bande Dessinee Internationale,* Editions Omnibus, Paris, Franța

2008 - *Dictionnaire de la bande dessinee roumaine,* împreună cu Mircea Arapu, Editions Taupinambour, Soissons, Franța

2013 - *Asterix en Roumanie,* în volumul *Asterix en Corse* sc. Rene Goscinny, des Albert Uderzo, (colecția «Les Archives Asterix», Editions Atlas, Paris, Franța

2020 - *San-Antonio et les Roumains,* în *San-Antonio International,* coordonatori Loic Artiaga și Dominique Jeanne- rod, Editura Presses Universitaires de Limoges, Franța

2020 - *La BD chretienne en Hongrie,* în *Panorama de la bande dessinee chretienne, 1985-2020,* coordonator Roland Francart, Bruxelles, Belgia

în limba poloneză

2009 - *45-89 - Komiks za zelaznq. kurtynq/Comics behind the iron curtain,* de Tomas Prokupek, Dodo Niță, Zsigo Bianka, Adam Rusek, Zdravko Zupan, Matko Vladanovic, Iztok Sitar, editura Fundaqa Tranzyt - Centrala, Poznan

în limba maghiară

2010 - *Livia Rusz monografia,* editura Kertesz Nyomda es Kiado, Budapesta

în limba suedezăllimba engleză

2014 - *Tintin i Romanien/Tintin in Romania,* editura Pionier Press, Stockholm

în limba engleză

2017 - *Nicu Russu. The accomplished artist with a magic soul,* editura Paideia, București

Traduceri din limba franceză:

1997 - *Cele* 7 *vieți ale Șoimului: Ariane,* scenariu Patrick Cothias, desene Andre Juillard, Editura FAFR, București

1997 - *Cele* 7 *vieți ale Șoimului: Vremea câinilor,* scenariu Patrick Cothias, desene Andre Juillard, Editura FAFR, București

2005 - *Lucky Luke: Dalton City,* scenariu Goscinny, desene Morris, Editura Univers, București

2008 - *Tintin: Secretul Licornului,* scenariu și desene Herge, Editura MM Europe, București

2008 - *Tintin: Comoara lui Rackham cel Roșu,* scenariu și desene Herge, Editura MM Europe, București

2009 - *Tintin: Cele 7 globuri de cristal,* scenariu și desene Herge, Editura MM Europe, București

2009 - *Tintin: Templul Soarelui,* scenariu și desene

Herge, Editura MM Europe, București

2010 - *Tintin în Țările Aurului Negru,* scenariu și desene Herge, Editura MM Europe, București

2017 - *Dragostea mea infinită pentru tine,* scenariu și desene Paulo Monteiro, Editura Revers, Craiova

2021 - *Monseniorul Vladimir Ghika, un peregrin apostolic,* scenariu Louis-Bemard Koch, desene Gaetan Evrard, editura Cartea Copiilor, București

Pentru contribuția sa la promovarea limbii și culturii franceze în România, Dodo Niță a primit, în anul 2000, titlul de Cavaler al Ordinului «Les Palmes Academiques» (Franța), iar în anul 2006 pe cel de Cavaler al Ordinului «Leopold al II-lea» (Belgia).

CUPRINS

Cuibar galactic - Aurel Cărășel.....5
Orizonturile fabuloase de dincolo de *Dealu Turcesii* - Aurel Cărășel.....9

Proces verbal.....23
Sens unic.....28
No comment!.....32
Legenda lui Jo Fără-nas.....35
Noua societate de consum.....39
Porcărie.....43
Monty și Monticela.....47
Supraviețuitoarea.....63
Dealu Turcesii.....75
Drumul spre victorie.....96
Farmacia nr. 1.....108
Raport către C.C.S.P.S.I.F.....116
Nopți albe la Leningrad.....122
„LaCrima" 141

Cuvânt înapoi.....143
Referințe critice.....150
De același autor.....154